

Petindvajseti

maj

Petindvajsetega maja boš praznoval svoj rojstni dan. Praznoval ga boš, kot že tolikokrat, v krogu svojih dragih, tistih, ki jih imaš rad — mladih po letih in po srcu, v krogu Tvojih iz vse Jugoslavije. Ni važno, če ta dan ne bomo mogli biti ob Tebi. S Tabo bomo v mislih.

Življenjska pot Te je že zgodaj zanesla v svet, mlad si spoznal krivice in videl življenje zatiranih. Boril si se za njihove pravice in tudi sam okusil težo nasilja in hlad temnic, a vendar Te vse to ni odvrnilo od Tvoje poslanstva. Doživel si rojstvo stare Jugoslavije, a vedel si, da to ni tisto, kar žele jugoslovanski narodi, zato si od vsega začetka delal za združitev.

Vihra druge svetovne vojne Te je našla z bojnimi tovariši pripravljene na boj do končne osvoboditve izpod škornja okupatorja in zloščenege čevlja pobegle kraljeve garniture. Dolga štiri leta si skupaj z našimi očeti in materami kljuboval neštetočrat močnejšemu sovražniku in dočakal teško pričakovani dan zmage. Dosežen je bil eden Tvojih življenjskih ciljev in hrati želja naših narodov. Domovina je bila res svobodna, vendar razrušena in požgana do temeljev.

Ko se ozreš nazaj, Ti obraz verjetno preleti nasmešek zadovoljstva. Ko primerjaš, kakšna je bila naša domovina v prvih dneh maja pred enaintridesetimi leti in kaj stoji danes na mestih, kjer so nekoč bile razvaline, se Ti brez dvoma porodi misel, kakšno čudežno moč imajo volja, bratstvo in enotnost narodov nove Jugoslavije.

Že od njenega rojstva si glasnik miru in sodelovanja med narodi — ne le v Jugoslaviji, temveč v vsem svetu. Sad Tvoje dela in Tvojih prijateljev Naserja, Nehruja ter Sukarna je danes že zelo številna družina neuvršenih, ki iz dneva v dan narašča in je ne imenujejo zaman „tretja sila — sila miru“. Jugoslavija je majhna zaplata na površini zemeljske krogle in kak preprost felah v Egiptu ali rudar nekje v Južni Ameriki niti ni slišal zanjo. Redek pa je, ki ne bi poznal imena TITO — sinonima za mir, bratstvo in prijateljstvo med narodi vsega sveta.

Mi mladi smo rojeni v času, ko v maju niso več cvetele ruševine in zlovešči cvetovi eksplozij granat. Otroci svobode in miru smo. Vzgojeni smo v duhu načel, za katera so se borili in umirali naši starši, ki so nas naučili ljubiti domovino. Nikoli nismo občutili strahot vojne in nasilja in tega tudi ne želimo doživeti. Za težko priporjeno svobodo in za njeno obrambo pa smo se pripravljali, boriti ne samo z besedo, ampak tudi z orožjem.

Čez nekaj dni boš praznoval in naša edina želja je, da bi občutil, da Te imamo radi in Te želimo imeti še dolgo med seboj. Samo nekaj nas je, ki smo ti imeli priliko stisniti roko, še veliko več tistih, ki ti je nismo nikoli. Stiskamo pa Ti jo v mislih prav vsi, mladi po letih in srcu. Želimo Ti, da bi za bratstvo in mir na svetu lahko storil še veliko dobrega.

Povej vsem ljudem, ko potuješ po svetu, da smo vedno s Teboj, da vsi želimo biti TITO!
J. P.

Delo aktiva ZB ZP Iskra

Aktiv ZB ZP Iskra je imel 14. maja svojo redno sejo. Na začetku je predsednik Franc Križnar predstavil aktivno novega predsednika skupščine Vladimira Klavs in ob tej priložnosti izrazil željo po čim bolj plodnem sodelovanju z družbenopolitičnimi organizacijami in samoupravnimi organi. Seji je tudi prisostvoval dosedanji predsednik skupščine Vladimir Logar.

Predsednik aktiva Franc Križnar se mu je v imenu vseh članov ZB ZP Iskra zahvalil za 12-letno plodno sodelovanje in mu ob tej priložnosti izročil grafiko Božidarja Jakca. Vladimir Logar se je za besede Franca Križnarja lepo zahvalil in poudaril, da je vseh 12 let zaposlitve v Iskri imel dobro sodelovanje in trdno oporo v družbenopolitičnih organizacijah ZP Iskra pri svojem delu.

V nadaljevanju je Vladimir Klavs

podal poročilo o zaključnem računu ZP Iskra, kjer je navedel, da je podjetje v letu 1975 povečalo proizvodnjo za 14 % in, da je na splošno zadovoljivo poslovalo. Razprava o zaključnem računu pa bo v začetku junija meseca.

Beseda je tekla tudi o pomoči potrebnemu področju na Tolminskem. Vsi prisotni so to akcijo podprli in pozivajo vse delavce ZP Iskra, da se vanjo vključijo.

Podan je bil tudi predlog, da bi v poslovnem centru Iskra napravili spominsko obeležje partizanskim vezistom, iz skupine katerih se je po vojni razvila elektro industrija.

Dan Iskre — dan borca bomo letos praznovali v Šentjerneju. Aktiv ZB ZP poziva k čim večji udeležbi delavcev Iskre.

—J—

Aktiv borcev se je poslovil od bivšega predsednika skupščine ZP Vladimira Logarja, ko je odšel na drugo službeno dolžnost.

Uspešna pomoč ISKRE

Akcija zbiranja denarne pomoči v ZP Iskra za prizadete Iskrine delavce na Bovškem, Tolminskem in Goriškem je v zaključnem obdobju. Z veseljem lahko ugotovljamo, da v Iskri ni delavca, ki ne bi za prizadete v potresu prispeval vsak deset dinarjev; mnogi so z veseljem dali tudi več, tako da bomo v celotni Iskri predvidoma zbrali okoli 400.000 dinarjev. Ta vsota je seveda šele okvirna, ker točnih podatkov iz posameznih temeljnih organizacij do zaključka redakcije še nismo prejeli.

Zbrani denar bomo porabili za nakup prepotrebnih avtomobilskih prikolic, ki bodo vsaj za nekaj časa zamenjale hudo poškodovane domove najbolj prizadetih Iskrinih delavcev in njihovih družin v Posočju. Deset avtomobilskih prikolic sta Iskrin štab za pomoč prizadetim in Iskrin sindikat že pred dnevi poslala v Bovec, Tolmin in Novo Gorico.

Iskra je seveda priskočila na pomoč tudi drugim prebivalcem potresne Primorske, in sicer z radijskimi zvezami, ki so jim postavili naši delavci ter tako omogočili hitrejšo in učinkovitejšo pomoč bolj odročnim predelom. Štabom za civilno zaščito v Posočju se je med drugimi odzval tudi celjski EMO, ki je tja poslal tovarnjak posode.

L. D.

Tudi letos je na tisoče mladink in mladincev nosilo štafeto mladosti po vsej domovini, ki jo bodo predsedniku Titu ob njegovem 84. rojstnem dnevu izročili na zaključni prireditvi 25. maja na stadionu JLA v Beogradu.

Oton Župančič

Maršalu Titu za rojstni dan

Vojsko je ustvaril iz nič, prešnil jo z duhom je novim, da bila mu je v roki blisk, ki sine, udari, izgine, povsod pričujoča kot zrak in vedno nevidna kot veter. In ljudem se je v sanjah prikazoval jahač na belem konju, ki pred njim se na daleč razmikajo vrste sovražne.

Zdaj v miru se kaže njegov nam junaški lik.

Neprenehoma snuje, in kadar s preprosto besedo osvetli položaj, sedanjost prelije v bodočnost; in kot na ukaz prostovoljno krog njega se zgrinja delovno ljudstvo, se strinja v strunne brigade kipeča mladina.

„Govori in kladiivo naše povzelo bo tvojo besedo, po zemlji naši jo pelo, jo neslo na vzhod in zapad in vero budilo v vse lepšo podobo sveta.“

Tesnejše sodelovanje med Iskro in UNITRA

Na obisku v Iskrini poslovni stavbi v Ljubljani je bila v petek, 14. maja delegacija združenja poljske elektronske industrije — UNITRA. Pogovori so pokazali, da obstajajo velike možnosti za nadaljnjo okrepitev poslovnega sodelovanja.

Minuli teden je bila na poslovnem obisku v Jugoslaviji delegacija Unitre — združenja poljske elektronske industrije. Poleg predstavnikov drugih sorodnih jugoslovanskih organizacij, se je šla tudi z vodilnimi Iskrinimi gospodarstveniki. Poljsko delegacijo je vodil pomočnik generalnega direktorja branže Elementi v Unitri Wienicislaw Froncki, v njej pa so bili še pomočnik generalnega direktorja branže Široka potrošnja Zbigniew Vardecki, direktor zunanjega trga v branži Elementi Vladislav Sibilski in drugi predstavniki tega poljskega velikana elektronske industrije. Goste so v Iskrini poslovni stavbi sprejeli in pozdravili namestnik generalnega di-

komponent sta Iskra in Unitra sklenili že več pogodb, med njimi tudi kooperacijsko pogodbo na področju polprevodnikov, podpisano pred dvema letoma. V zaključnem obdobju so tudi pogovori o sklenitvi pogodbe o proizvodnem sodelovanju na področju keramičnih kondenzatorjev, prav te dni pa je na obisku pri Unitri delegacija Iskrinih predstavnikov, ki bo skupaj s poljskimi predstavniki izdelala dokončen predlog o sodelovanju med obema združenima organizacijama. Ta predlog bodo dokončno uskladili na Poznanskem sejmu čez nekaj manj kot mesec dni, takrat pa se bodo nadaljevali pogovori tudi o drugih temah.

Delegacija poljskega podjetja UNITRA v razgovoru s predstavniki ZP Iskra.

rektorja ZP Iskra Anton Stipanč, glavni direktor Iskra Commerce Ilja Medič, glavni direktor IEZE Gojmir Blenkuš in drugi.

Pogovori predstavnikov obeh združenih organizacij so med drugim zajeli dosedanje sodelovanje med Iskro in Unitro na področju elektronskih komponent, predvsem polprevodnikov, keramičnih kondenzatorjev, potenciometrov itd. V nadaljevanju se je izkristaliziralo tudi mnenje, da obstajajo velike možnosti za sodelovanje pri proizvodnji radijskih sprejemnikov, zlasti in stereo izvedbi, kasetnih magnetofonov, prenosnih tranzistoriziranih radijskih sprejemnikov z vgrajenim magnetofonom ter prenosnih televizorjev.

Izražen je bil tudi interes za poslovno sodelovanje na področju industrijskih televizijskih sprejemnikov, video rekorderjev, ter, kot že rečeno, na celovitem področju elektronskih komponent. Prav na področju teh

Proizvodni program združenja poljske elektronske industrije — Unitra zajema celovit spekter elektronskih elementov, sestavnih delov in končnih izdelkov. Poljakom je z nakupom licenc na zahodu uspelo osvojiti naj-sodobnejšo tehnologijo v proizvodnji elementov, kot tudi kakovostne in sodobno oblikovane končne izdelke.

Med drugim je Unitra izredno močna tudi v proizvodnji zabavne elektronike. Sodelovanje z zahodno-nemškimi Grundigom in drugimi zahodno evropskimi firmami jim je omogočilo, da so dosegli evropsko raven kakovosti, s tem pa tudi možnost plasmaja na zahodno-evropskem tržišču. To jim hkrati omogoča tudi odplačevanje kupljenih licenc. Kot zanimivost naj povemo, da je Unitra porabila v minulnem petletnem obdobju za nakup licenc kar četrtil milijarde ameriških dolarjev.

L. D.

Bogata razprava na 6. seji sekretariata KK ZSMS ZP Iskra

V petek 14. 5. se je na svoji 6. seji sestel sekretariat KK ZSMS ZP Iskra in obravnaval tekočo problematiko pri delu mladine in nadaljne akcije v mesecu mladosti in naslednjem obdobju.

Mladi so se naprej zaustavili pri obravnavi osnutka srednjeročnega načrta SR Slovenije. Bili so mnenja, da je vloga ZP Iskra, ki je v tem načrtu opredeljena, veliko priznanje, hkrati pa zavezuje vse zaposlene v Iskri, da si bodo aktivno prizadevali uresničiti cilje, ki so opredeljeni v srednjeročnem načrtu.

Sekretariat je menil, da si bodo morale vse družbenopolitične organizacije prizadevati, da bodo v svoj srednjeročni načrt vključile vse smernice, ki so podane v osnutku tega načrta.

Sekretariat je obravnaval tudi analizo razvojnih možnosti ZP Iskra v srednjeročnem obdobju in menil, da analiza nakazuje določene radikalne spremembe, ki bodo potrebne v razvoju ZP Iskra. Kljub temu, da analiza pomanjkljivo opredeljuje nekatere funkcije pri finančni konstrukciji, premalo poudarja družbeni standard itd., sekretariat meni, da lahko predstavlja solidno osnovo pri sprejemanju temeljev načrta v ZP Iskra za srednjeročno obdobje 1976 - 1980.

Pod drugo točko dnevnega reda je tekla razprava o procesu obravnave zakona o združenem delu. Na zadnji seji je sekretariat sklenil, da bo organiziral predavanje o osnutku zakona o združenem delu, kar pa žal ni bilo izvedeno. Predavanje ni bilo realizirano, ker se je sindikat ZP Iskra, kot nosilec obravnave, odločil za koordinirano akcijo vseh DPO.

Žal je sekretariat ugotovil, da sindikat do sedaj še ni izpeljal nobene konkretne akcije, kar je sekretariat tudi kritično ocenil. Mladi so menili, da pri tako pomembni akciji ne bi smeli kasniti in bi morali k realizaciji konkretne pristopiti.

Zato je sekretariat zadolžil vse OO ZSMS po TOZD, da se v svojih okoljih aktivno vključijo v razpravo o osnutku, ki morajo biti konkretne. Mladi naj vztrajajo, da se v vseh okoljih zavzemajo za izvedbo analiz o obstoječem stanju in določijo rešitve na podlagi zakona.

Posebno pozornost je treba posvetiti obravnavi o ustavnem organiziranju TOZD in izpeljavo dohodkovnih povezav.

Sekretariat je ugotovil, da so se nekateri mladinci udeležili predavanja, ki je odpadlo in se po tej poti opravičuje vsem, saj obravnava osnutka ni odpadla po krivdi mladine.

Sekretariat je v zvezi s tem sprejel sklep, naj bi se izvlečki iz osnutka zakona objavili v glasilu Iskra z analizo vseh pomembnejših poglavij.

Pod tretjo točko dnevnega reda je sekretariat obravnaval kadrovsko problematiko pri mladini. Ugotovilo je, da delovanje mladine, ponekod zamira zaradi kadrovske zasedbe. Zato je sekretariat zadolžil vse predstavnike branžnih organizacij, da pripravijo po vseh OO, za katere so zadolženi, kadrovske evidenco svojih članov, s čimer bi se v prihodnosti izognili kadrovskim problemom.

Sekretariat je obenem obravnaval že star problem profesionalizacije sodelavca za mladino v ZP Iskra. V zadnjem času se pojavljajo mnenja o nepotrebnosti profesionalizacije delovnega mesta za aktivnost mladine. Vendar je sekretariat sklenil, da v skladu s sklepom konference v decembru leta 1975 in s stališčem republiške konference ZSMS vztraja pri svoji zahtevi.

Sekretariat se zadoljuje, da do prihodnje seje skupno s sindikatom pripravi predlog o profesionalizaciji in ga predloži skupščini ZP v potrditev.

Sekretariat je nadalje obravnaval organizacijo brigade na Dugem otoku, ki kasni zaradi finančnih problemov Počitniške skupnosti ZP. Stanje je odraz naše samoupravne odgovornosti saj so TOZD s podpisom samoupravnega sporazuma o ustanovitvi Počitniške skupnosti sprejele tudi njegovo financiranje. V kolikor bodo zagotovljena sredstva, bo brigada odšla na delo 21. 5. 76 do 12. 5. 76, in bo delala na ureditvi kampa na Dugem otoku. O organizaciji brigade bodo udeleženci pravočasno obveščeni.

V peti točki dnevnega reda so mladi obravnavali udeležbo na posvetovanju mladih EEIJ. Mladi bodo na tem posvetu sodelovali z dvema referatoma in sicer bo sekretarka KK ZSMS Marina Glavan imela referat o poslovnem sodelovanju v okviru EEIJ, pri čemer se bo dotaknila:

- proizvodnih programov
- zunanje trgovine
- servisne dejavnosti
- investicijske politike.

Drugi referat bo imel Milan Osredkar, ki bo govoril o organizaciji in delovanju koordinacijskih svetov ZSM v veliki integracijski skupnosti.

Pod točko razno je sekretariat obravnaval več tekočih informacij in ugotovil, da bo potrebno jeseni sklicati problemsko konferenco glede na gospodarski, politični in samoupravni položaj v ZP Iskra.

Sekretariat je nadalje ugotovil, da se vedno, po letu in pol, ni urejeno financiranje DPO v ZP Iskra. Pomanjkanje finančnih sredstev predstavlja velik problem pri delovanju mladine, saj je praktično nemogoče izvesti kakršnokoli akcijo. V kolikor se financiranje ne bo uredilo, bo potrebno ustaviti celotno aktivnost

mladih na ravni ZP Iskra, kar bi povzročilo veliko politično škodo.

Sekretariat je ocenil tudi pred nedavnim izvedeno sindikalno konferenco, kot pozitiven premik v delovanju DPO, ker je konferenca opozorila na vrsto nerešenih problemov. Žal pa je sekretariat ugotovil, da še vedno ni sklepov s te konference, ki naj bi predstavljali izhodišče za nadaljnje delo.

Sekretariat je pri oceni dela skupnih dejavnosti ugotovil, da bo v le-teh potrebno izvesti reorganizacijo. Zadolžil je Milana Osredkarja, da pripravi ustrezna izhodišča za reorganizacijo.

Na seji je stekla beseda tudi o organizaciji študentov. Sekretariat je ugotovil, da v pomladanskem obdobju zaradi pomanjkanja časa in pa financ ni bilo dosti narejenega in bo temu problemu posvetil več pozornosti jeseni, ko se bo pričelo novo šolsko leto.

Sekretariat je ugotovil, da bi zaradi pozitivne dela nekaterih aktivov bilo nujno potrebno izvesti obiske po teh aktivih, kar pa je zaradi pomanjkanja finančnih sredstev zaenkrat nemogoče izvesti.

Sekretariat je obravnaval tudi stanje na potresnem področju in poziva vse mlade, da se aktivno vključijo v vse akcije za pomoč ob potresu prizadetim na Tolminskem in Goriskem.

Pred mladimi je torej v mesecu mladosti veliko dela in upajmo, da ga bodo uspešno izvedli. Marina Glavan

Minuli teden nas je obiskala štiričlanska vladna delegacija LR Koreje, ki jo je vodil namestnik ministra za strojogradnjo Ryang Zea Il. Pri nas jo je sprejel predsednik skupščine ZP Vladimir Klavs s sodelavci. Delegacija se je seznanila z našim proizvodnim programom, zlasti pa so jo zanimalo izvozno-uvozne možnosti.

ŠIROKA POTROŠNJA

Razgovor s sekretarjem ZK

Široka potrošnja se je rodila iz integracije šestih renomiranih tovarni in zato stapljanje v eno delovno organizacijo gotovo zahtevna politična naloga. ZK je v tem pogledu odigrala pomembno vlogo na vseh področjih. Sekretarju ZK te delovne organizacije smo postavili nekaj vprašanj, na katera je odgovoril z njemu svojstveno kritičnostjo do lastnega dela in okolice.

Tovariš Hlačar, vi ste sekretar ZK v Široki potrošnji. Kakšni so samoupravni odnosi v vaši branži?

Ne samo moje mnenje je, da konstituiranje v delovno organizacijo Široke potrošnje ni doseglo ravni, ki smo jo vsi želeli. Zaradi svoje specifičnosti, o kateri smo že mnogo govorili in pisali, menim, da je konstituiranje v IISP izpit, na katerem se bo pokazalo, ali so naše družbenopolitične sile dovolj močne za tako zahtevne naloge.

Novi zakon daje na določenih področjih smernice, na drugih pa točno določa, kako naj stvari stoji. Razprava o osnutku bo verjetno prinesla novo kvaliteto v graditvi novih medsebojnih odnosov. Predvsem pa

Sekretar sveta ZK v Industriji izdelkov za široko potrošnjo - Boris Hlačar.

bo sedaj mnogo manj možnosti za izgovor, češ da nimamo znanih temeljev, na katerih bi lahko naprej gradili, čeprav nam je to dala že ustava.

Naša prihodna naloga je poglobiti obstoječo organizacijo do take mere, da ne bo kupoprodaja edini temelj, na katerem bo slonela branža. Žal je danes v precejšnji meri tako, čeprav je vrsta možnosti za neposredne dohodkovne odnose in povezave med TOZD.

Za kakršnekoli resnejše premike v pozitivno smer je predvsem premalo medsebojnega zaupanja, na drugi strani pa je to drugotnega pomena, ker se ves strokovni potencial usmerja na pridobivanje obratnih sredstev in v novjšem času na področje zavarovanja plačil.

Kakšna je družbenopolitična aktivnost v vaši DO?

Zadnji čas je družbenopolitična aktivnost naših organizacij izredno majhna, z nekaj izjemami seveda. Ni pa to značilno le za našo branžo, ampak več ali manj za vso Iskro.

Najbrž je temu vzrok zatišje po burnem letu 1975, ko smo prestrukturirali Iskro in je nato nastalo v prvih letošnjih mesecih malo mirneje, za kar pa ni nujno znak za novo neurje. To umirjenost so nekoliko pozivile volitve v samoupravne organe TOZD, delovne organizacije in Iskre.

Pred nedavnim je bila tudi delovna konferenca sindikalne organizacije in priprava na volitve delegatov sindikata. Pri teh zadnjih smo napravili mnogo nepotrebnega trušča na vrhu, ki pa žal ne šteje v politično aktivnost.

Kako je z informiranjem delavcev?

Vprašanje je na prvi pogled nepomembno, vendar menim, da ga podcenjujemo, če pod tem pojmom mislimo celoten informacijski sistem. Ta je za življenje branže in celotne Iskre nujno potreben. Prepotrebno bi bilo tak sistem planirati še pred reorganizacijo Iskre, povsem nedopustno pa je, da informacijski tokovi še danes niso stekli, kakor bi bilo treba.

Kakšne akcije ste izvedli v zvezi z gospodarskim položajem?

(Nadaljevanje na 3. strani)

Šestnajst državnih odlikovanj

Predsednik skupščine občine Ljubljana-Center Hugo Kržan je podelil šestnajstim delavcem TOZD Domači trg v Iskra Commerce državna odlikovanja. Red dela z zlatim vencem je prejel Franc Borko.

Temeljna organizacija Domači trg na Iskra Commerce je, kot je znano, proslavila lani dvajset-letnico ustanovitve prve Iskrine filiale in servisa v Jugoslaviji. Ob tem jubileju so na pobudo družbenopolitičnih organizacij podelili Iskrine plakete najbolj prizadevnim delavcem, najbolj zaslužne pa so predlagali, da prejmejo državna odlikovanja. V zvezi s tem so ustanovili posebno komisijo, ki je na osnovi sprejetih kriterijev o uspešnosti

dela na strokovnem, družbenopolitičnem in drugih področjih predlagala več kandidatov.

Na slovesnost, ki je bila v petek, 12. maja v Iskrini poslovni stavbi v Ljubljani, je predsednik skupščine občine Ljubljana-Center Hugo Kržan podelil odlikovanja naslednjim tovarišicam in tovarišem: red dela z zlatim vencem je prejel Franc Borko, red zaslug za narod s srebrno zvezdo Reuf Dalipagić, red dela s srebrnim vencem

S slavnostne podelitve državnih odlikovanj v IC-TOZD Domači trg.

Naloge po šesti seji CK ZKS

Na nedavni šesti seji centralnega komiteja ZKS, posvečena je bila izključno organizaciji javne razprave o osnutku zakona o združenem delu, so sprejeli osnutek sklepov, ki jih je pred dnevi potrdil tudi izvršni komitej predsedstva CK ZKS.

V potrjenih sklepkih ZK je rečeno, da centralni komitej zadoljuje člane, organizacije in vodstva zveze komunistov, da uresničujejo aktualne družbene naloge neločljivo povezano z uveljavljanjem samoupravnih družbenoekonomskih odnosov v duhu rešitev osnutka zakona o združenem delu, zakona o družbenem planiranju in drugih sistemskih zakonov.

Samo s tako celovito aktivnostjo lahko uresničujemo enovitost osebnih, skupnih in splošnih interesov delavcev v združenem delu. Družbeno-ekonomski položaj delavca

moramo zato urejevati v vseh družbenih akcijah, za skladnejši razvoj, uresničevanje samoupravnega planiranja in pripravo srednjeročnih planov, hitrejšo združevanje dela in sredstev, za dvig produktivnosti, dosledno uveljavitev zakona o zagotavljanju plačil med uporabniki družbenih sredstev, uresničitev svobodne menjave dela, tako neposredno, kot v okviru samoupravnih interesnih skupnosti, uveljavljanje usmerjenega izobraževanja, uveljavljanje ustavne vloge krajevnih skupnosti in drugih nalogah.

Zavoljo vsega tega centralni komitej ZKS obvezuje člane, organizacije in vodstva zveze komunistov, da moramo biti komunisti pobudniki, organizatorji in usmerjevalci celotne družbenopolitične aktivnosti v javni razpravi. Zato so občinski komiteji, organizacije in vodstva zveze komunistov dolžni zagotoviti, da se vsak član seznaní z idejnopoličnimi temelji rešitev v osnutku zakona. Dalje morajo komunisti zagotoviti, da se z idejno političnimi temelji zakonskih rešitev, s pravo vsebino zakona ter s temeljnimi vzroki obstoječih protislovij seznaní najširši krog delavcev in

delovnih ljudi; da delavci na tej osnovi v lastni OZD, oz. SIS v razmerjih do drugih samoupravnih organizacij in skupnosti ter v okviru družbenopolitičnih skupnosti, organizirani v sindikatih, oz. v socialistični zvezi, preverijo in ocenijo dejansko uresničnost v ustavi opredeljenega položaja delavca in delovnih ljudi; da v vsaki samoupravni organizaciji in skupnosti kritično soočijo z osnutku zakona podane rešitve z dosedanja prakso in izkušnjami, ugotove, kaj in kako spremeniti, ali uveljaviti ter oblikujejo pripombe in predloge za dogajevanje zakonskih rešitev, odpravo dilem in nedorečenosti.

Končno pa morajo komunisti ob konkretnem opredeljevanju posameznika do idejnopolične zasnove zakona, stalno in kritično preverjati dosežene rezultate ter na podlagi ocen odkrivati in prepoznavati nosilce in pojave, ki ovirajo in preprečujejo uresničevanje z ustavo opredeljenega družbeno-ekonomskega položaja delavca v združenem delu in uveljavljanje samoupravnih socialističnih odnosov ter jih s političnimi sredstvi onemogočati, mak

TOZD sprejemniki v štirih letošnjih mesecih

„Težave okrog uvajanja novega načina plačevanja so velike zlasti zdaj v začetku,“ nam je v razgovoru povedal direktor sezanske TOZD Sprejemniki, Stanislav Pavlin. Iskra v Sezani že čuti posledice, vendar smo se lotili energičnih ukrepov.

Prve tri mesece so v Radijskih sprejemnikih delali in prodajali po načrtu. Vsa proizvodnja je šla sproti v prodajo. Aprila pa se je zataknilo. Ker so ugotovili, da prodaja rapidno pada, so zmanjšali tudi produkcijo, saj so aprila realizirali le 70 % proizvodnega plana in od tega prodali le 26, %.

Ta kritična zaustavitev na trgu je ostro odjeknila v tovarni in takoj so se lotili rebalansa plana, da ne bi vezali sredstev v neprodano zalogo gotovih izdelkov. Trenutno imajo na zalogi za tri stave milijarde 400 milijonov svojih izdelkov. Zaloge so se samo v aprilu povečale za 600 starih milijonov.

Po rebalansiranju plana po posvetu s prodajo v široki potrošnji bodo zmanjšali proizvodnjo glavnega artikla – radijskih sprejemnikov za 35 – 50 %. Ta ukrep je nujen, ker sicer jim utegne v dveh mesecih zmanjkati obratnih sredstev.

Poleg tega bodo poiskali vrsto učinkovitih notranjih rezerv. Tako imajo mnogo naročil za maloserijsko proizvodnjo ojačevalnih naprav in ozvočenj. Manjka jim pa proizvodnih zmogljivosti za to zahtevno vejo dejavnosti. Zato bodo usposobili vrsto delavcev za kovinarske specializirane stroke.

Tako naj bi tehnologi naučili več delavcev varjenja, spajkanja, krojenja profilov, barvanja in še nekaterih dejavnosti, ki služijo za izdelavo komandnih pultov za ozvočenje. Poleg tega bi lahko doma izdelovali tiskana vezja, ki jih zdaj nabavljajo pri kooperantih.

Z vsemi temi ukrepi bodo zaposlili precej prostih delavcev, ki bodo delali pri proizvodnem programu, za katerega je precej povpraševanja na trgu in direktnih naročil.

Direktor Pavlin meni, da je trgovina vse pre malo pripravljena na novi način plačevanja obveznosti. Stari način je namreč omogočal le plačevanje z gotovino. Hkrati pa je industrija kreditirala trgovino, saj je ta plačevala račune šele po prodaji robe. Z zdaj pa so se pokazale vse stare slabosti. Nekurantna roba bremeni trgovinski obratni kapital in zavira nabavo kurantnih izdelkov za prodajo.

Direktor Stanislav Pavlin se je šel prepričati, kako je v trgovini s prodajo radijskih sprejemnikov. Tako je videl, da so imeli v Metalki na zalogi en sedes štiri sprejemniki, enega od RR Niš in šest japonskih prenosnih sprejemnikov, za katere ni zanimanja in ne kupcev.

Poleg tega pa se trgovina tudi ne želi finančno usposobiti za trgovanje in plačevanje po novem sistemu. V ta namen bi namreč morala najeti kredite, kar pa bi obremenilo poslovanje, dodatni stroški in dela, kar si trgovina razumljivo ne želi. V trgovski mreži jim tudi manjka strokovnega kadra, ki bi ažurno posloval z vrednostnimi papirji, kar je v tem položaju nujno.

Poleg tega pa našo industrijo tepe tudi vrsta neuskajenih in odprtih vprašanj. Duplikacije in triplikacije

na trg pogostokrat pride včasih iz več strani enak izdelek, ki zaradi prevelike ponudbe jasno „obvisi“. O kratkem stiku na relaciji koristi delovne organizacije in skupnosti bo treba še tudi marsikaj reči in ukreniti.

Pred nedavnim, kakor smo že poročali v našem glasilu, so imeli v sezanski Iskri predhodne razgovore o možnostih, ki jih bo nudila brezcarinska cona v Sezani. Tako bi Radijski sprejemniki lahko koristili vrsto finančnih ugodnosti, ki jih taka cona nudi. To pa še ne bo takoj izvedljivo, saj podobno ustanavljanje lahko opazujemo drugod po svetu. Take cone z industrijo široke potrošnje na Filipinih, v Hongkongu in drugod po svetu so nastajale leta in leta.

Pri nas je treba najprej pripraviti vso zakonodajo v Sloveniji in Jugoslaviji in urediti zakonske obveznosti med Italijo in Jugoslavijo. To bo trajalo najmanj eno leto. Na to bo treba še najmanj eno leto počakati na urbanizacijo in prostorsko ureditev cone. Verjetno pa bo precej težav tudi z investicijami, saj bo že ograja stala težke milijarde.

Na koncu nam je Stanislav Pavlin z nasmehom povedal: „V tem času se učimo vsi od kraja komercialne po komercialno. Minili so časi salonske komercialne, ko so prihajali kupci „na dom“. Če ne pride gora k Mohamedu, mora Mohamed h gori!“

KF

Direktor TOZD Radijski sprejemniki v Sezani – Stanislav Pavlin.

istega izdelka v naši industriji niso redkost. Vrsta tovarn razvija brez usklajanja nov proizvodni program in

ISKRA – IEZE, TOZD FERITI

Do konca leta zaključena vlaganja v nove zmogljivosti

Tovarno feritov na Stegnah so zgradili pred nekako devetimi leti, ko je slednjič le uspelo, da so to proizvodnjo preselili iz izredno tesnih, povsem neustreznih delovnih prostorov v Šiški, kjer dejansko ni bilo nikakršnih možnosti za njeno nadaljnjo rast in perspektivo. Od dograditve tovarne do danes za njeno boljše opremljenost ni bilo praktično vloženih nič sredstev razen v nekaj posamičnih napravah v letih 1969/1970, ko je v tovarni tekla sanacija.

V tem obdobju pa je na drugi strani nenehno naraščalo povpraševanje po tovrstnih izdelkih, kar je seveda privedlo do popolne izkoriščenosti proizvodnih zmogljivosti. Vedno močnejše se je kazala potreba po novih, sodobnejših izdelkih in še zlasti po modernejši tehnologiji za te izdelke.

Vse to je narekovalo, da so se lani odločili z nadaljnjim vlaganjem nastali položaj obvladati. Pripravili so ustrezne investicijske laboratorije, vendar pa ga glede na lanske omejitve v politiki nadaljnjih vlaganj niso uspeli uveljaviti.

Ob koncu preteklega leta so ta laboratorij še izpopolnili in ga znova vložili ljubljanski banki. To pot ga je leta vzela v pretres in na 18. seji izvršnega odbora dne 29. aprila t. l. je ljubljanska banka odobrila predvideno investicijo.

Nova vlaganja, za katera se je zdaj prižgala zelena luč, so predvsem namenjena proizvodnji že razvitih segmentov za enosmerne motorje, za proizvodnjo malih feritnih delov, stiskanih po termoplastičnem postopku, nadalje za pospešitev proizvodnje feritov za profesionalno elektroniko, za

avtomatiziranje navijanja dušilk.

V okviru navedene investicije predvidevajo izgradnjo prizidka, ki bo razen povečanja delovne površine omogočil zlasti tudi smotrnejšo razporeditev obstoječe in namestitve nove proizvodne opreme ter tako konsolidacijo celotnega proizvodnega procesa v TOZD Feriti.

Od pravkar odobrene investicije bodo za obratna sredstva porabili 1,5 milijona dinarjev, za osnovna sredstva pa 28,406 milijonov dinarjev in sicer 17,9 milijonov za opremo in 10,5 milijonov dinarjev za izgradnjo prizidka.

Za celotno investicijo predvidevajo v TOZD Feriti 4,456 milijonov dinarjev lastnih sredstev, 12,68 milijonov kredita ljubljanske banke, 11,266 milijonov dinarjev inozemskih finančnih kreditov ter 1,5 milijona dinarjev domačih komercialnih kreditov.

Če bo vse teklo, kot je želeli, bodo z investicijo začeli že konec drugega trimesečja, ker je začetek pač odvisen od izločitve lastnih sredstev, dokončana pa naj bi bila do konca letošnjega leta.

Tako bodo v TOZD Feriti že v prihodnjem letu lahko uresničili načrte, od katerih sta predvsem odvisna nadaljnja rast in napredek. Delovnemu kolektivu pri tem iskreno želimo čim manj težav in nepredvidenih ovir. – J. C.

Številčne prijave udeležencev na proslavi dneva borca in dneva Iskre 3. julija v Šentjerneju naj iz TOZD ZP Iskra pošljejo v TOZD Upori v Šentjerneju najkasneje do 25. maja t.l.

ISKRA – INDUSTRIJA ELEMENTOV ZA ELEKTRONIKO (kratko: ISKRA – IEZE Ljubljana, Stegne 17

Skladno z zakonom o konstituiranju organizacij združenega dela in njihovem vpisu v sodni register in po 18. členu 1. odstavka iz statuta delovne organizacije, komisija za razpis pri DS Iskre – IEZE, Ljubljana, Stegne 17, ponovno

razpisuje (ni reelekcija)

delovno mesto:

delavca s posebnimi pooblastili in odgovornostjo v delovni skupnosti skupnih strokovnih služb

DIREKTORJA SPLOŠNO KADROVSKEGA PODROČJA

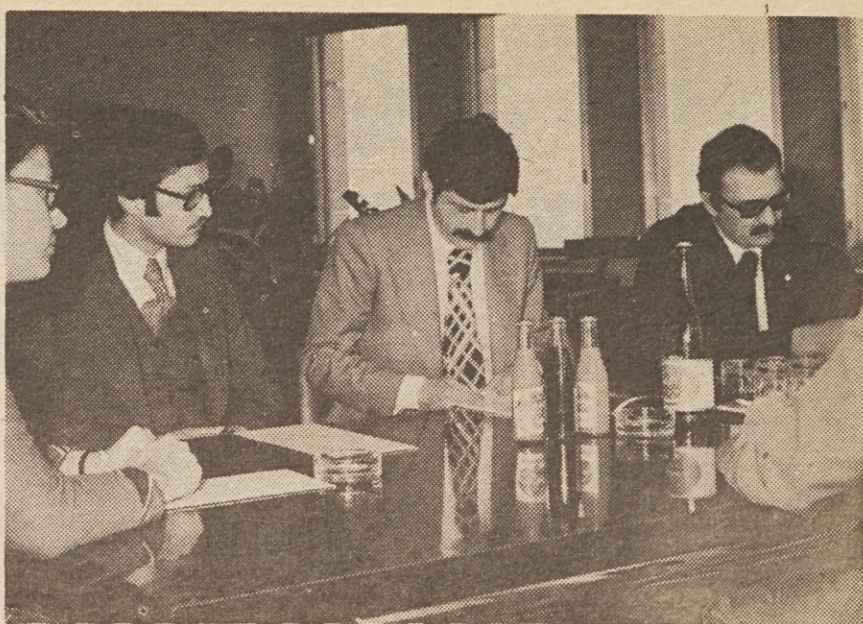
Pogoji:

- da ima visoko ali višjo strokovno izobrazbo ustrežne smeri
- da ima 5-letno prakso v stroki in na odgovornih delovnih mestih v gospodarstvu
- da ima strokovne, poslovne in organizacijske sposobnosti
- da je moralno in politično neoporočen ter samoupravno usmerjen

Pismene prijave in dokazila o zahtevanih pogojih predložite do 20. maja 1976. Razpisni komisiji Iskra – IEZE Ljubljana, Stegne 17.

Komisija za razpis bo o izbiri kandidatov in o imenovanju obvestila vse, ki bodo kandidirali v enem mesecu od izteka razpisnega roka.

Za vse potrebne informacije naj se kandidati obračajo na kadrovske službe v DO Iskra – IEZE Ljubljana, Stegne 17.

Minuli torek je bila pri nas na obisku delegacija turške ljudske republikanske stranke, ki jo je vodil član CK Alev Djuskun (na sliki v sredini). Gostje so se pogovarjali s predsednikom skupščine ZP Vladimirom Klavsonom, zlasti o vlogi delavskega samoupravljanja pri nas.

V Semiču inovatorji prispevali k prihrankom

nagrad približno v višini 42.000,00 din.

Samo v dveh letih je znašal prihranek 1.700.000,00 din, kar pomeni ob vseh naporih za stabilizacijo nemajhen delež pri uresničevanju stabilizacijskega programa. Ti podatki nam bodo v vzpodbudo za nadaljnje delo. Hkrati pa se zavedamo, da bomo k boljšemu rezultatu poslovanja, večji ekonomičnosti in lažjemu plasmanu izdelkov na trgu s čim nižjimi cenami, pripomogli le, če bo čim več delavcev sodelovalo pri izpopolnjevanju tehnoloških procesov, naprav, orodij in strojev.

Jože Kočevar, ml.

Kres na gradbišču

V počastitev 31-letnice osvoboditve so mladinke in mladinci iz TOZD Mehanizmi v Lipnici na predvečer Dneva zmage pripravili velik kres. Na gradbišču težko pričakovanega novega objekta tovarne so organizirali tudi rajanje. Kolo ob kresu, partizanske, narodne in zabavne pesmi, vmes pa požirek rujnega ter košček peciva, vse to je dajalo večeru pod jasnim nebom sila sproščen videz. Seveda je bilo največ smeha in zabave, ko so se mladinci spomnili na starodavni gorenjski „poušter – tanc“ (ples z blazino). Pri tem plesu mora plešoči v sredini kola vreči blazino pred osebo drugega spola, ki pleše v kolu. To se ustavi, izbranec ali izbranka mora poklekni na blazino in se poljubiti s tistim, ki je blazino vrgel. Prijetno je bilo poslušati mladince, ki je s harmoniko večše spremljal in stopnjeval veselo razpoloženje.

In takole ob koncu kresovanja se je ponovno izkazalo še starodavno reklo, da kri ni voda – ali, če vam je bolj prav? „En Slovenec – solo, dva Slovenca – duet, trije – zbor“. No, da bomo bolj natančni – bilo nas je šest. Prepevali pa smo kot pravi zbor – tiste lepe stare narodne. Saj smo slavili praznik vseh narodov Jugoslavije – Dan zmage! Bilo je res prijetno. V. B. R.

RAZGOVOR S SEKRETARJEM ZK

(Nadaljevanje z 2. strani)

Gospodarski položaj v branži je izredno slab, predvsem zaradi velikih zalog reprodukcijskega materiala in gotovih izdelkov. Tu so vezana ogromna sredstva, kar hromi proizvodnjo, ker manjka obratnih sredstev. Navadno za tak položaj krivimo le zunanje faktorje, dejstvo pa je, da je velik del krivde v nas samih, ker stvari rešujemo prepočasi, iz neznanja, ali pa iz malomarnosti. Prav zdaj krivimo za vse težave nove predpise o zavarovanju plačil, v isti sapi pa zagotavljamo, da so bili že nujno potrebni.

Trenutno se na ravni Sveta ZK ZP Iskra pripravljajo akcijski program, ki naj bi na podlagi analize položaja poskušal tudi konkretno urediti nekatera neresena vprašanja. Pri tem bomo skušali predvsem urediti medsebojne odnose in status nekaterih služb, ker velja splošno prepričanje, da je ta neuskajenost vzrok vrsti gospodarskih težav.

Za konec naj v zvezi s tem povem, da se je v vodstvih nekaterih delovnih organizacij zakoreninilo prepričanje, da se da poslovati tudi brez sredstev. Pa tako ne bo šlo! Zapisal FY

Ob dnevu varnosti je republiški sekretar za notranje zadeve SRS Marjan Orožen (levo) predal predsedniku skupščine ZP Iskra Vladimiru Klavsonu plaketo v priznanje za izredne zasluge ZP Iskra pri izgradnji varnostnega sistema in družbene samozaščite. Več o tem prihodnjic.

Obiskali smo Industrijo telekomunikacij, TOZD Tovarno merilnih instrumentov, Otoče

Otoče so prijetna vasica na Gorenjskem, kamor pridete po nekdanji glavni cesti. Če jo uberete tja iz kranjske smeri, kmalu za Naklem naletite na desni strani na odcep in priključek do stare ceste, ki vas vsa ovinkasta popelje po slikoviti pokrajini mimo Bistrice

se je obrat osamosvojil v okviru ZP Iskra. Od branžne reorganizacije v januarju 1975 naprej ima status TOZD Tovarna merilnih instrumentov – Otoče, v sklopu DO Industrije za telekomunikacije, elektroniko in elektromehaniko.

letošnja pa bo predvidoma znašala 136 mio N din. Izvažajo 35 % svoje lastne proizvodnje – v glavnem na zahodna tržišča. Največ izvozijo v Zah. Nemčijo, Italijo, Francijo, Avstrijo in skandinavske dežele. V zadnjem času so sklenili izvozne posle s

Anica Fajfar in Marija Kenda pri montaži merilnih instrumentov. Na omenjenih delovnih mestih delata že 19 oziroma 16 let, takorekoč od vsega začetka obstoja proizvodnje merilnih instrumentov. Delo v vseh oddelkih od časa do časa popetri prijetna glasba iz zvočnikov.

Marjan Humar pri brizganju plastičnega dna za merilni instrument BN 0101.

Mojster na stružnicah in avtomatih Vinko Justin pri urejanju avtomata

Tončka Krek spajka spiralne vzmeti za gibljivi organ za instrument z vrtljivo tuljavico. Tudi njeno delo zahteva dober vid, mirno roko ter veliko natančnost

službo. Poleg tega imajo še naslednje organizacijske enote: tehnični razvoj z 32 zaposlenimi, TPP, GPP, tehnično kontrolo in računovodstvo. Proizvodnja obsega obdelovalnico sestavnih delov in montažo instrumentov.

TEHNIČNI RAZVOJ

obsega naslednje: za kazalčne in univerzalne instrumente kot tudi za

tujih družb sodelujejo s Philips Withofom, Goerzem, Phye in Ganzem, za sodelovanje pa se dogovarjajo tudi češkimi podjetjem Metra-Blansko, zahodnonemško družbo Hoffman ter ameriško Hewlett-Packard. Vključujejo se tudi v nastajajoči projekt mikroelektronike – v hibridni tehniki in že izdelujejo v redni proizvodnji elektronske W-metre, v načrtu pa imajo izdelavo vhodne enote za digitalni univerzalni instrument. V monolitni tehniki nameravajo izdelati 4 1/2 - mestni analogni digitalni pretvornik.

S svojim programom se uspešno uveljavljajo na zahtevnih tujih trgih, v okviru jugoslovanskega trga pa so trenutno edini proizvajalec.

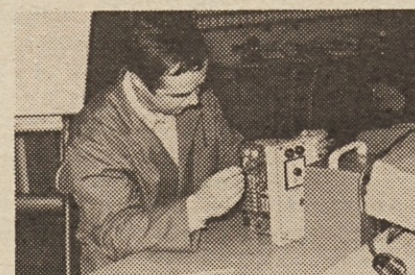
Vojko Bencak pri spajkanju elementov za Unimerk

in Podbrezju do Posavca, od tam pa zavijete na levo, jo mahnete po lesenem mostu čez Savo – in že ste v Otočah. Pozdravijo vas slikovite gorenjske hiše sredi cvetočih vrtov. Asfaltirana cesta je speljana tik ob tovarni Merilnih instrumentov in že ste na prostornem asfaltiranem parkirišču zadaj za tovarno. Človeku pogled nehote uide navzgor, do veličastnega viadukta Peračice in naprej do zasneženih planin. Reš, lep kraj je to. Tudi tovarna sama ima prijeten videz, pred dobrim letom so z lastnimi sredstvi zgradili novo proizvodno

DEJAVNOST IN PROIZVODNI PROGRAM

TOZD Instrumenti proizvaja električne merilne instrumente in pretvornike z vgrajenimi elektronskimi elementi za merjenje električnih in drugih fizikalnih veličin, nadalje, regulatorje raznih fizikalnih veličin, ki delujejo na elektronskem in elektromehanskem principu, registrirne instrumente za električne in druge fizikalne veličine z vgrajenimi elektronskimi elementi; ves potreben pribor za električne merilne instrumente za

Čehoslovaško in nekaterimi deželami v razvoju – Iranom, Malezijo, ZAR itd. Izvažajo tudi v dežele Beneluxa ter v ZDA. Celoten izvoz merilnih instrumentov v l. 1974 je znašal

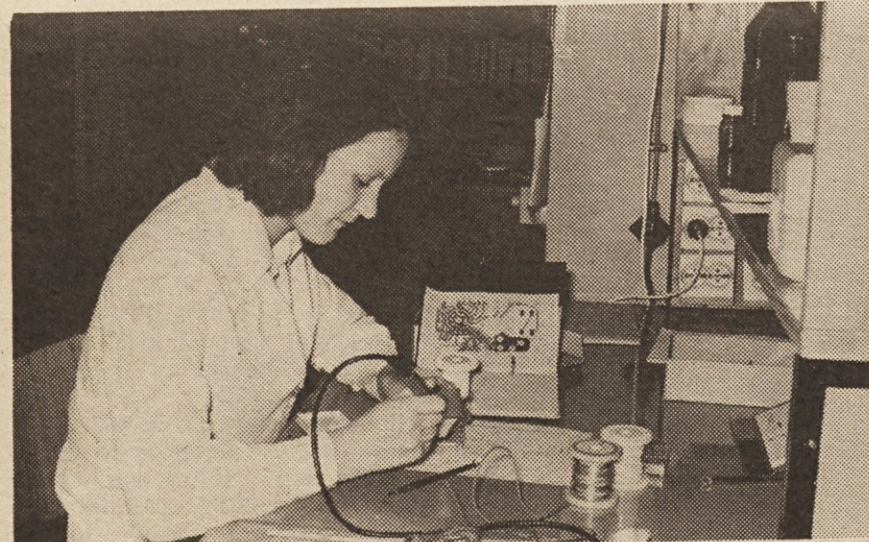

Jože Vovk je navijalec merilnih naprav za lastno uporabo TOZD. Vidimo ga pri usmerjanju adapterja za Iskraterm.

1.050.000 USA dolarjev, v l. 1975 1.550.000 USA dolarjev, v l. 1976 pa bo po predvidevanjih znašal že 2 mio USA dolarjev.

STRUKTURA ZAPOSLENIH IN ODDELKI

V TOZD je trenutno zaposlenih 507 delavcev, od tega 18 z visoko in višjo izobrazbo, 83 s srednjo, 143 je kvalificiranih, ostali zaposleni pa imajo popolno osemletko. TOZD ima svoje splošne službe kot so: organizacijska enota – z organizacijsko in personalno službo, tajništvo samoupravnih organov, obratno ambulanto, lastno restavracijo s kuhinjo in jedilnico (kjer se med delovnim časom hranijo vsi zaposleni; cena izdatnega toplega obroka je 2 din, kosilo pa stane 15 din) ter vratarsko-čuvajsko

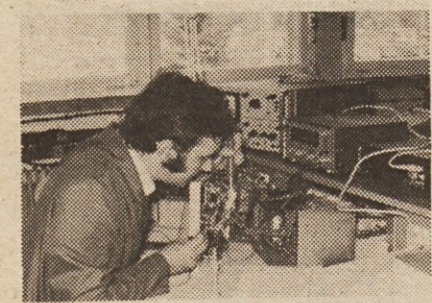
Marica Praprotnik dela v razvojnem oddelku kot razvijalka II. Njeno delo je dokaj samostojno in zanimivo, zahteva srednjo strokovno izobrazbo elektro smeri-šibki tok

dvorano in kot dobri gospodarji v okviru možnosti skrbijo za čim bolj sodoben strojni park. Seveda vse to ni

pretvornike, regulatorje in registrirne instrumente; nudi tudi inženiringe električne in elektronske merilne opreme za razne industrijske in energetske objekte; nadalje servisira proizvode iz osnovne dejavnosti. Skrbi tudi za prodajo tako domačih kot tujih proizvodov; opravlja storitve s področja elektromehanike, elektronike, strojnega ključavničarstva, galvaniziranja, ličarstva in plastike.

POSLOVANJE IN IZVOZ

Vrednost lanskoletne celotne proizvodnje je dosegla 115 mio N din,

Janez Trelec, ing., vodja razvojne skupine merilnih naprav pri napravi za usmerjanje frekvencometrov.

zraslo čez noč. Pošteno se je bilo treba truditi, da so postali tako pomemben nosilec gospodarskega in družbenega napredka ne samo Otoč, pač pa tudi celotne občine Radovljica.

Če pokukamo malo v zgodovino tovarne, naletimo na naslednje podatke: kmalu po ustanovitvi kranjske Iskre je bil osnovan tudi oddelk Instrumenti. Ta se je preselil iz omenjene tovarne v prostore dotedanje Tkalnice v Otočah. V začetku l. 1963

Jurij Rampre popravlja frekvenčne dodatke za Digimer I.

Barbara Pikon dela v končni kontroli Unimera I. Barbara je tudi članica državne smučarske reprezentance v alpskih disciplinah in je bila državna prvakinja v smuku in veleslalomu v l. 1973 in 1974. Redno trenira, pri čemer ima s strani vodstva TOZD vso podporo.

Marija Kapus navija tuljavice za merilne instrumente. Njeno delo zahteva dober vid in fino roko.

potrebe avtomobilske industrije, digitalne instrumente, elektronske regulatorje, elektronske pretvornike, merilne naprave za potrebe lastne proizvodnje in konstrukcije. Izdelki TOZD Instrumenti so rezultat prizadevanj lastnega razvojnega oddelka, ki je vključen v sklop tovarne od vsega začetka. Sam razvojni oddelk sodeluje s Fakulteto za elektrotehniko v Ljubljani v smislu definiranja razvojne naloge in je tudi njen nosilec. Sodelujejo tudi z Institutom Mihalja Pupina v Beogradu na področju razvoja pretvornikov električnih veličin. Od

SEJMI IN NAGRADE:

tovarna vsako leto nastopa s svojimi izdelki na raznih pomembnih sejmih. Posebno močno je zastopana na jesenskem zagrebškem velesejmu in na sejmu elektronike v Ljubljani, kjer letno predstavlja nove izdelke, posebno s področja merjenja in elektronike. Vedno sodelujejo tudi na sejmih elektronike v tujini in to na že znanem sejmu v Hannoveru, sejmu elektronike v Münchnu in sejmu elektronike v Parizu. V zadnjih dveh letih pa so bili

(Nadaljevanje na 5. strani)

Samozaščita zaživela

Družbena samozaščita postaja prisotna v vedno širšem krogu delovnih ljudi, ne le v njihovih samoupravnih aktih in dogovorih, temveč tudi v vsakodnevni praksi. Zanimanje za varnost je vse večje. Naš delovni človek želi biti o tem informiran. Razvija se varnostna kultura, deluje preventivno na vseh področjih. Vedno več je primerov, ko ljudje zavestno reagirajo na negativne pojave. To pa seveda veliko pripomore k učinkovitejšemu delu strokovnih organov.

Družbena samozaščita je nastala iz zgodovinskih izkušenj delavskega razreda v boju s protisamoupravnimi birokratskimi silami in ustreza samoupravni konceptu organiziranja varstva. Vsi vemo, da ima družbena samozaščita svoje osnove že v času NOB, ko se je sleherni človek zavedal, da je odvisen predvsem od samega sebe in se mora zato zaščititi sam. Varnost in življenje sta bila že tedaj stvar vseh in vsakogar. Družbena samozaščita je najustreznejša oblika v sistemu samoupravnih razmerij in kaže, kako si naša družba ustvarja svoj sistem varnosti.

Dobili smo novo teorijo varnosti, ki ne obravnava samo kaznivih dejanj, temveč vse vrste nevarnosti in družbeno škodljivih pojavov, hkrati pa to dejavnost socializira ustrezno samoupravljanju in odstranjuje gospodovanje nad ljudmi. Družbena samozaščita zato ni podaljšana roka države.

Protislovja v svetu, velika odprtost naše države, delovanje naše ekstremne emigracije, povezovanje le-te z notranjimi razrednimi sovražniki in podobno, vršijo stalne pritiskne na razvoj našega samoupravnega socializma. Dinamična notranja družbeno-ekonomska gibanja in nagel razvoj samoupravljanja seveda spremljajo tudi negativni pojavi in obračuni z

nosilci teh pojavov, kar pogojuje tudi nastajanje notranjega razrednega sovražnika.

Delovni ljudje in občani nismo v celoti imuni do raznih negativnih pojavov. V določenih sredinah in okoliščinah prepočasi ali celo nepravilno reagiramo nanje. Še vedno je prisotna miselnost, da je zagotavljanje varnosti funkcija državnih organov ali posebnih strokovnih služb. Prav zato pa moramo poskrbeti za širšo mobilizacijo in zainteresiranost ljudi za dejavnosti na področju družbene samozaščite.

Uresničevanje nalog družbene samozaščite pomeni pomembno družbenopolitično akcijo podružbljanja varnostne funkcije države. Družbena samozaščita mora biti prisotna na vseh področjih razvoja in družbenopolitičnega dogajanja. Zajemati mora vse zadeve splošnega javnega pomena. Je instrument, ki ga imajo delovni ljudje in njihove delovne organizacije na voljo za uspešen boj proti negativnim pojavom v okolju, v katerem delajo in živijo: za uresničevanje samoupravnega dela, discipline pri upravljanju z družbenimi sredstvi, za varstvo družbenega premoženja, proti vsem oblikam kriminala, neodgovornosti pri delu in ravnanju.

Razvoj družbene samozaščite je

proces, ki nas mora navaditi novih odnosov, delovanja ter obnašanja. Pri tem igra pomembno vlogo politična akcija družbenopolitičnih organizacij in stalno osveščanje in delovanje med delovnimi ljudmi in občani. Družbena samozaščita ni stvar dobre volje ali pripravljenosti posameznikov. Je obveza, dolžnost in pravica slehernega občana ter organizma naše družbe. Kdor ovira njeno delovanje ali ga skuša onesposobljati, se postavlja v vrsto sovražnikov našega družbenopolitičnega sistema.

V okviru družbene samozaščite je treba nameniti posebno pozornost nadzoru, ki predstavlja kvalitetno sredstvo za pravočasno ugotavljanje posameznih odklonov in nepravilnosti. S tem lahko preprečujemo hujše kršitve predpisov in zakonov. Posebno pomembno postaja področje

Prav ob tednu varnosti in družbene samozaščite je neznan storilec vlomil v srednjo vitrino z razstavljenim ročnim orodjem. Odnesele je električni sekalnik za pločevino in električne ročne škarje za rezanje pločevine. To dejanje je odraz premajhne osveščenosti delovnih ljudi glede družbene lastnine!

Zakaj tako malomaren odnos do lastnega delovnega okolja.

smislu ni nič novega, za zaposleno delavstvo pa prav gotovo. Ze ves čas imamo organizirano lastno vratarsko in čuvajsko službo. Prav tako imamo tudi gasilsko preventivno službo in še prostovoljno gasilsko društvo.

Ze prej smo imeli izdelane ustrezne predpise, ki so urejali vprašanja s tega področja. Tako smo jih sedaj samo spremenili, jih dopolnili in ponovno obdelali. Naši delavci ne razumejo, da je vratarsko - čuvajska služba zelo naporno delo in je zanjo težko dobiti ustrezne kadre. Delavci pa smatrajo vratarje za nepotrebno zlo, včasih pride celo do fizičnih obračunavanj. Vzgoja delavcev je res pomankljiva.

Kako je Iskra - Elektromehanika pristopila k uresničevanju družbenega dogovora o družbeni samozaščiti, ki je bil podpisan pred dnevi?

Po TOZD imamo že formirane odbore za LO, ki vključujejo tudi družbeno samozaščito. Za predsednike in namestnike teh odborov smo organizirali enodnevni seminar, kjer so se seznanili z novostmi družbene samozaščite. Seveda bo potrebno izobraževanje še nadaljevati.

Kljub temu, da se pre malo poslužujemo obveščanja prek glasila „Iskra“, nas delavci že opozarjajo na razne prestopke. Tudi pravni oddelek nas večkrat opozarja o raznih škodljivih pojavih. To pa še ni dovolj.

Kako je v naši DO urejeno vprašanje poslovnih in vojaških tajnosti?

Poslovne in vojaške tajnosti so točno opredeljene s pravilnikom. Vedno opozarjamo nanje ljudi, ki potujejo v tujino ali vodijo razgovore s tujimi delegacijami in podobno. Te stvari je potrebno stalno spremljati!

Ali so bili v zadnjem času v Industriji telekomunikacij odkriti težji prestopki pri odtujevanju družbenih sredstev?

V zadnjem obdobju ni bil ugotovljen noben primer gospodarskega kriminala. S pomočjo postaje milice smo odkrili veliko orodja, ki so ga odnašali iz tovarne.

Inventura je pokazala na malomaren odnos po skladiščih, predmenzionirano nabavo, neutemeljen izmet, kraje ipd. Veliko stvari naš oddelek odstopa delavski kontroli.

Člani samoupravne delavske kontrole so pogosto izpostavljeni pritiskom s strani. Ali se v Elektromehaniki pripravlja splošni akt o postopku v slučaju izsleditve protizakonite dejavnosti?

Splošnega akta nimamo. Postopamo po zakonu. Odbori za LO in DS še nimajo razčiščenih pojmov o tem. To je za večino ljudi novo, zato bo takšno stanje še nekaj časa trajalo. Manjka nam tudi notranji kontrolni organ.

Imamo dva odbora na nivoju DO; odbor za SLO in koordinacijski odbor za družbeno samozaščito. Naloga družbene samozaščite in delavske kontrole se v veliki meri prekrivajo.

Ko boste v prihodnje zagotovili pravočasno, resnično in celovito obveščanje delovnih ljudi v Elektromehaniki o delovanju družbene samozaščite in oddelka za varnost, kar je seveda predpogoj za uspešno razvijanje samozaščite?

Potrebujemo ljudi, ki bi pisali o tem. Informacije bi lahko dobili pri našem pa tudi v pravnem oddelku. Odbori za družbeno samozaščito bodo morali izdelati svoje programe dela in svoje načrte za zagotavljanje varnosti po TOZD.

Družbena samozaščita ima zelo velik pomen. To področje smo do sedaj zanemarjali. Vzpostavimo s SLO nismo dajali dovolj poudarka samozaščiti. Prvenstvena dolžnost naših odborov je osveščanje delovnih ljudi.

OBISKALI SMO INDUSTRIJO TELEKOMUNIKACIJ, TOZD TOVARNO MERILNIH INSTRUMENTOV, OTOČE

(Nadaljevanje s 4. strani)

njihovi instrumenti razstavljeni tudi na jesenskem specialnem sejmu elektronike v Milanu.

Za izvorno oblikovno rešitev digitalnega instrumenta DIGIMER, katere nosilec je bil Gnamuš Marijan, dipl. ing. arh., je omenjeni industrijski oblikovalec prejel v l. 1973 častne pohvale in priznanja - v okviru BIO 5, nadalje na mednarodni razstavi del oblikovalcev ob kongresu ICSID v Kyotu „ICSID-BOX“ ter v Hannoveru - IF 73, Die Gute Industrieform, v l. 1974 pa nagrado Prešernovega sklada za industrijsko oblikovanje.

PRI SODELOVANJU S TUJIMI DRUŽBAMI

gre v glavnem za izmenjavo celotnih lastnih merilnih instrumentov za tuje (pri čemer upoštevajo tehnične zahteve omenjenih poslovnih partnerjev); obratno pa na enak način dopolnjujejo svoj proizvodni program. Lahko se pohvalijo tudi s pomembnimi dosežki v inventivni dejavnosti: v l. 1975 so prijavi dva patenta, v pripravi imajo že za letošje dva. Poleg tega se vrstijo izboljšave in racionalizacije na tem obstoječem proizvodnem programu. Ni odveč poudariti, da se tudi v Otočah spoprijemajo s problemom pomanjkanja visokostrokovnih kadrov, saj se tehnologije v njihovi zvrsti proizvodnega programa menjajo v obdobjih od 5 do 7 let. Treba je slediti svetovnim zahtevam in dosežkom na tem področju, saj je le tako mogoče zagotoviti visoko konkurenčno sposobnost svojim izdelkom. Kot že rečeno, jim je pri tem v dokajšnjo pomoč že omenjeno sodelovanje s fakulteto in drugimi znanstveno-raziskovalnimi ustanovami.

TEHNOLOŠKA PRIPRAVA PROIZVODNJE OBSEGA:

samo pripravo proizvodnje, poskusno proizvodnjo in orodjarno. V pripravi proizvodnje se tehnologi ukvarjajo s pripravo najprimernejših tehnoloških postopkov. V tem okviru deluje tudi skupina analitikov, ki uvajajo WF normative. Dobra polovica zaposlenih v neposredni proizvodnji že dela po tem sistemu. Konstruktorska skupina v istem okviru pripravlja konstrukcijo orodij in delovnih priprav, ki jih nato izdelava orodjarna. Poskusna delavnica pripravi prototipe novih izdelkov, O-serijo in prvo ter po potrebi drugo poskusno serijo, nakar jo prenesejo v proizvodnjo. Preizkuša tudi nove tehnološke postopke in pripomočke preden so uvedeni v redno proizvodnjo. Orodjarna vzdržuje obstoječe delovne pripomočke, izdeluje pa tudi nove.

DELO V PROIZVODNJI

Delo v proizvodnji ima v grobem naslednje osnovne značilnosti: strojna obdelava (izdelava mehanskih sestavnih delov) ter montaža (v kateri nastopajo enostavne delovne operacije pa tudi zelo zahtevne. Pri slednjih so bistvenega pomena ročna spretnost, odličen vid in psihična koncentracija). Strojna obdelava obsega naslednje skupine: struženje na navadnih strojih in avtomatih, vrtnanje in raziglenje, stiskalnice, plastika površinska obdelava z galvaniko in lakirno ter izdelava finomehanskih sestavnih delov. Veliko večino sestavnih delov izdelajo doma, razen bakelitnih. Tudi v montaži so posebne montažne skupine: navijalnica, montaža merilnih sistemov z vrtljivo tuljavico, montaža merilnih instrumentov z vrtljivo tulja-

vico za vgradnjo, linija žepnih izvedenk (kjer montirajo Unimer 1, 3, in 4, Motomer, Minimer ipd., nadalje skupina merilnih instrumentov z vrtljivim železom, oddelek za montažo instrumentov posebnih izvedb kot so W-metri, bimetalni instrumenti, merilniki faznega kota in razni pretvorniki (pod imenom Unimek) za merjenje toka, napetosti, moči itd. ter raznih drugih instrumentov manjših serij. V montažo spada še oddelek za montažo elektronskih instrumentov kot so Digimeri (prenosni in za vgradnjo), razni regulatorji in merilci temperature.

GOSPODARSKA PRIPRAVA PROIZVODNJE

poskrbi za prodajo izdelkov v povezavi s komercialnim področjem DO. Ta je v tesni povezavi z operativno pripravo proizvodnje oziroma njenim planiranjem. Operativna priprava proizvodnje skrbi za naročanje materiala in planiranje proizvodnje. Za potrebni material poskrbi nabavna skupina. Pri njihovem tipu proizvodnje potrebujejo tudi precej specialnega uvoženega repromateriala. GPP je zadolžena tudi za ves transport v tovarni z vmesnim skladiščenjem in odpremo.

ODDELEK TEHNIČNE KONTROLE

poskrbi za brezhibnost materiala in izdelkov, rešuje morebitne reklamacije in - kar je pri tem najbolj bistveno - skrbi za vrhunsko kvaliteto proizvodov.

VODSTVO, DPO, SVOBODNO UDEJSTVOVANJE:

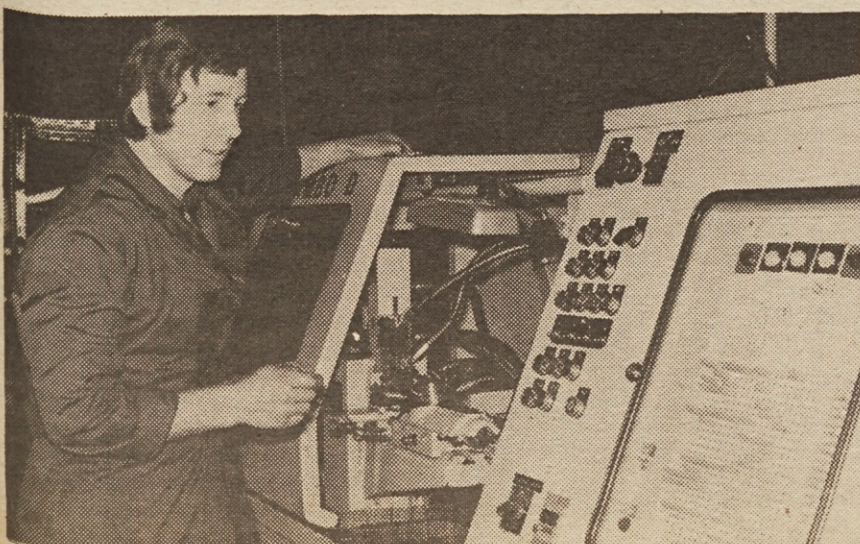
direktor TOZD je Jernej Vrtačnik, dipl. ing. str. Predsednik DS TOZD je Ernest Noč, OO sindikata Miroslav Albinini, sekretar OO ZK Štefan Hajdinjak, OO ZSMS Janez Gašperin in OO ZB Rudi Drol.

OO sindikata je zelo aktivna na področju rekreacije članov kolektiva. Ti se organizirano ukvarjajo z nogometom, kegljanjem, snučanjem, namiznim tenisom, poleg tega pa se tedensko razgibavajo v telovadnici TVD „Partizan“ v Radovljici in v pokritem kopališču hotela „Grajski dvor“ prav tam. Tudi kulturno udejstvovanje je priljubljeno, saj se veliko članov kolektiva organizirano ukvarja z amaterskimi gledališkimi predstavami v občini Radovljica. V okviru tovarne občasno organizirajo tudi razstave likovnih del okolišanih. Razmeroma mlademu kolektivu torej ne manjka delovne zagnanosti in uspehov pri uresničevanju najrazličnejših zastavljenih nalog.

ZAHVALA

Najlepše se zahvaljujem izvršnemu odboru sindikata Elektromehanike za obisk v zavodu za rehabilitacijo invalidov ter denarno pomoč ob prazniku dela

Karel Bozovičar

Marijan Brejc ureja Rambo - mat.

Viktorija Budkovič - Rayyes

Alojz Boc

Pogovor z izumiteljem Alojzom Rakovcem

Tokrat nas je pot vodila k Alojzu Rakovcu, 27-letnemu izumitelju iz TOZD Števeci, ki je za svojo diplomsko delo dobil priznanje Sklada Borisa Kidriča. Čeravno navkljub imenu ni bilo povsem jasno, če je bil res rojen v znamenju raka, je bil sobesednik, kot so običajno tehniki, ki poznajo svoj posel, med pomenkom ves čas skromen. Čeprav je odgovarjal natančno, je tu in tam še povprašal: Ali sem morda to povedal preveč tehnično? In kot je bil po eni strani ves umirjeno zadržan in kot je po drugi strani omenil, da se udeležuje v raznih športnih zvrsteh, je končno z vso neizogibnostjo tehničnega raziskovalca ob koncu pogovora vendarle pribil žebličko na glavo: "... pa tudi oženiti se bo treba!" ...

Kaj vas je navedlo, na to, da ste se začeli ukvarjati z izumiteljstvom? Nemirna sla po novem, neznanem?

Pravzaprav me je k temu navedla diplomatska naloga, oziroma tema, ki sem jo dobil. Naslov naloge je bil Generator višjih homonskih napetosti za 50 in 60 Hz. Takega generatorja doslej še nismo imeli, bi ga pa pri meritvah nujno potrebovali. Temo za nalogo so mi določili v Iskri, v TOZD Števeci, kjer sem zaposlen. Študiral sem namreč ob delu. Sicer pa iz vsakdanjega življenja vsakdo kaj prinese tudi na delovno področje. Če je to želja po iskanju, mi je tokrat prišla samo, prav. Sicer pa, kolikor ljudi, toliko različnih želja.

Kako, da vas je pritegnila prav elektrotehnika?

To področje sem si izbral pravzaprav že v srednji šoli. Veselje do elektrotehnike me je sililo v željo po čim večjem znanju. Ob delu v montaži števecem sem se tako odločil za dodatno šolanje. Tako sem si pridobil potrebno izobrazbo. Sedaj, ko delam v razvojnem oddelku, je delo zame pestrejšje. V vsem delovnem času se lahko posvečam iskanju novih rešitev za proizvodnjo. Vedno me je veselilo inventivno delo, rutinsko pa me je ubijalo.

Kakšen občutek imate, kadar se vaši raziskovalni izdelki testirajo? Kako sprejmete uspeh in kako neuspeh svojih raziskovanj?

Bistveno je, ne obupati! Zgodi se na primer, da meritev zataji, da se ti zdi, da je postavljeno vse na glavo. Tedaj je ponavadi potrebno tako delo odložiti za nekaj časa, saj bi se sicer, če bi kar naprej poskušali najti rešitev, napako, ki jo narediš, gotovo ponavljal. Ko pa dobiš novih, svežih idej, pa delo nadaljuješ. Sicer pa je pomembno to, da znanje, ki si ga prinesel iz šole prepleteš s praktičnimi izkušnjami. Pomoč sem dobil v razvojnem oddelku, še posebej bi rad omenil ing. Venclja, ki mi je pri delu največ svetoval in pomagal.

Kakšno izboljšavo pomeni vaše diplomsko delo? Oziroma, kaj bo v širšem smislu pomenila ta novost?

TOZD Števeci proizvajajo števec, za katere se zahteva zadnje čase vse boljše kvaliteta. Zahteve za merjenja so večje. Zato je potrebno meriti tudi vpliv višjih homonskih napetosti na števec. Zato je potrebna najprej naprava, ki bo generirala harmonske napetosti. Izdelal sem to napravo. Z njo lahko merimo vpliv na rezultate števca. Višje harmonske napetosti, ki jih generira naprava superponiramo z omrežno napetostjo.

To nalogo sem uspešno dokončal. Sedaj pa se ukvarjam z vzhodnim filtrom za omrežno krmiljenje sprejemnika. Filter moramo spraviti v hibridno tehnologijo. Sicer je bila podobna naloga že patentirana, ob tem sem tudi sodeloval, sedaj pa jo poskušam še izboljšati, predvsem vhodno enoto.

ISKRA – INDUSTRIJA ELEMENTOV ZA ELEKTRONIKO, n. sub. o.
Ljubljana, Stegne 17
DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH STROKOVNIH SLUŽB

vabi k sodelovanju:

VODJO TAJNIŠTVA SAMOUPRAVNIH ORGANOV

Pogoji za zasedbo delovnega mesta:
– višja izobrazba pravne ali upravne smeri
– 3 leta prakse
Poskusno delo: 2 meseca
Pismene vloge sprejema kadrovska služba ISKRA – IEZE, Ljubljana, Stegne 17 v 15 dneh po objavi.

Izumitelj Alojz Rakovec pri delu.

Družbena akcija za povečanje inventivne dejavnosti je velika. Tudi Iskra, kot celota, je dodala velik delež. Kako pa je s tem po posameznih TOZD? Ali je tudi to razumevanje za akcijo dovoljšno?

Doslej je bil glavni problem patentiranja že v tem, da izumitelji nismo znali dovolj pravniskega jezika, da bi lahko izpolnjevali vse prijave za patente. Sedaj je za to poskrbljeno, prijav ne delamo več sami, ampak smo dobili novega delavca, ki se bo ukvarjal s tem. Sicer pa mislim, glede na to, da sem bil tri leta v proizvodnji, da naši delavci gledajo na razvojno delo z razumevanjem in vedo, da brez dobrega razvoja ni dobrega plasmaja na trgu.

Ali nagrada, kot so priznanja Kidričevega sklada in tudi gmotno stimuliranje, pomaga k večjim zagonom izumiteljstva, ali je to po vašem mnenju še vedno tudi manifestativno?

Vsekakor pomaga k večjim zagonom! Priznanje človeka vzpodbudi in stimulira za dodatno delo. Več pa mi pomeni priznanje kot gmotna podpora, saj se mi zdi, da je le prav, če dobiš dobro besedo, če si nekaj dobro napravil. Je že tako: o sebi vsak rad dobro sliši!

Ali menite, da je izumiteljsko delo uspešnejše, če je decentralizirano po posameznih industrijah, ali je bolje, če je koncentrirano – morda v združenem razvoju ZP Iskre – ali morda celo v državnem merilu?

Zdi se mi, da so za razvojno delo manjše grupe primernejše. Tako menim, da je skupina v razvoju TOZD Števeci ravno prava za uspešno

raziskovalno delo. Razvoj je usmerjen v določeno panogo – v števcih se ukvarjamo z že dokaj specializiranimi problemi čeprav seveda ne ozko. Iščemo lahko le v ozkim poljem zanimanja slediš hitremu razvoju na svojem področju.

Na katerem področju bi morali v Iskri še posebej modernizirati proizvodnjo, in, kje so njeni izdelki na ravni svetovne tehnike?

Lahko bi odgovoril le za TOZD Števeci, saj ostalo premalo poznam, da bi lahko karkoli dejal. Za Števce pa sem prepričan, da so najdonosnejša panoga, in to mislim, da smo v svetovni špiči. Tako bi navedel elektronski števec, ki ga v malih serijah že proizvajamo za velike porabnike in mrežno krmiljene sprejemnike, ki so tudi ob koncu razvoja in bodo zelo pomembni v krmilni tehniki. Mislim, da sta ta dva izdelka najaktualnejša za našo panogo. Omenim pa naj še napredek v telefoniji, kjer je Iskra v svetovnem vrhu! Sicer pa je trenutno največ sprememb prav v elektrotehnični industriji, zato se je v njej najtežje prebijati. Za tistega namreč, ki bi samo za e no leto izostal, ni več pomoči.

Iskra je imela pri letošnjih nagradah sklada B. Kidriča velik delež. Zakaj?

Mislim, da je Iskra ena vodilnih tovarn v elektroindustriji v jugoslovanskem merilu. Sicer pa se prav zaradi izjemno hitrega napredka na tem področju kažejo potrebe po izpopolnjevanju kadrov in tehnologije. Zato tudi mislim, da je toliko ljudi iz Iskre dobilo priznanja Sklada Borisa Kidriča.

Kaj vas poleg inventivnega dela najbolj veseli?

Najraje se ukvarjam s športom. Igram namizni tenis, rad kegljam ...

-mak-

Mladina, varno delo in zdravje

(Ob dnevu mladih)

Mladolentniki v delovnem odnosu so mladi delavci med 15. in 18. letom starosti, vajenci, učenci v gospodarstvu in učenci poklicnih šol. Struktura zaposlenih v gospodarstvu se po starostnih skupinah stalno spreminja, tako da je v delovnem razmerju vedno več mladoletnih delavcev. Mladolentni delavci so med delom in med praktičnim poukom izpostavljeni dejavnikom delovnega in tehnološkega postopka, katerim niso izpostavljeni njihovi vrstniki iz drugih šol. Od tega, kako v tem obdobju obravnavamo mlade delavce, je v veliki meri odvisen njihov sedanj in bodoči telesni ter duševni razvoj pa tudi njihova bodoča delazmožnost.

Človek se v življenju neprenehoma spreminja. Te spremembe so najbolj vidne med 14. in 18. letom. So duševne, telesne in socialne.

Pravilna racionalna, varna in socialna zaposlitev mladoletnikov je, če dosegajo dober kvalitativni in kvantitativni učno – delovni uspeh, pri čemer ne sme priti do okvare njihovega zdravja. Omogočene ter zaščitene morajo biti njihove tako biološke kot sociološke funkcije – predvsem naj nemoteno rastejo, se razvijajo in dozorevajo. Za mladino je najbolj značilna intenzivna rast. V tej dobi mladoletnik zraste povprečno 15 do 20 centimetrov, vendar večkrat ta rast ni enakomerna, kar daje vtis nesorazmerja med trupom in okončinami mladoletnika. Tudi njegov skelet je še zelo plastičen. Zato so pri težjem mišičnem delu in pri nefizioloških položajih telesa pri delu možne okvare skeleta, predvsem pa hrbtnice. V času mladoletnosti se precej poveča telesna teža. Ker je v tej dobi rast zelo intenzivna, lahko dobimo vtis, da mladoletnik hujša.

Srce pogosto zaostaja za intenzivnim razvojem mišic in skeleta. Zaradi tega lahko pride do nevrovegetativnih motenj in težav v predelu srca, predvsem zbadanja in tesnobe.

Mladolentniki imajo pogosto ortostatsko beljakovino v seču. V tem času so značilne tudi slabokrvnosti, kožne bolezni in povečano potenje, predvsem na dlaneh.

Duševne značilnosti tega obdobja so zajete s pojmom pubertete, saj je polno notranjih nasprotij. Za varstvo mladoletnika pri delu je pomembno, da se pubertetne notranje nasprotosti mladoletnika kažejo pogosto z neupoštevanjem avtoritet, s konflikti z okolico, z originalnostjo in celo ekstravagantnostjo za vsako ceno, z elementi samodopadljivosti, zaprtostjo vase ali z begom v nerealen svet sanj. Za aktivno zdravstveno varstvo mladoletnika pri delu je pomembno, da vemo, da so v tem obdobju pogosti afekti, konflikti v okolici, pobeg od doma, šole in dela, potepanja in menjave zaposlitve.

Na srečo se večina mladoletnikov hitro privadi na poklicni pouk in delo. Pri tem morajo kompleksno prispevati svoj delež vodilni delavci v podjetju, poklicne službe za varstvo ljudi pri delu, šola in starši.

Velik pomen za pravilno prilagoditev mladoletnika ima poklicna orientacija ter postopno in skrbno uvajanje v delo, da se mladoletniki prilagode novim pogojem dela in življenja.

NA KAJ MORAMO POSEBEJ PAZITI

Mladini moramo pri delu preskrbeti ugodne delovne in tehnološke pogoje. Mladolentnik ne sme delati v nočni izmeni, ne sme delati več kot 6 ur dnevno, v neposredni proizvodnji pa ne več kot 4 ure dnevno.

Za ugoden delovni učinek mladoletnika je potrebnih tudi več odmorov med delovnim časom. Delo ne sme biti statično in ne sme obremenjevati telesa z nefiziološkimi položaji telesa pri delu. Mladolentniki morajo imeti pri delu tudi ustrezne delovne seдеze, mize, orodja itd.

Mnoga orodja, stroji, naprave in priprave, s katerimi morajo mladoletniki delati, so projektirana in izdelana za odrasle moške delavce. Zato ni čudno, da so pri delu s takimi napravami pri mladoletnikih pogoste poklicne okvare in poškodbe.

Mladolentnikov ne smemo zaposliti pri posebno nevarnih delih (miniranje, delo z eksplozivni, delo z lahko vnetljivimi snovmi) in pri delih z nevarnimi stroji (stiskalnice, dvigala, žage, žerjavi).

Mladolentnikov organizem v rasti in razvoju je bolj občutljiv za vplive industrijskih strupov kot organizem odraslega. Zato ga pri delu ne smemo izpostaviti poklicnim strupom, predvsem ne takim, ki vplivajo na kri in krvotvorne organe, živčevje in notranje organe (na primer pri delu z organskimi topili, ki imajo zelo široko uporabo v sodobnih tehnologijah). Pri tem moramo občasno žal napraviti izjemo pri učencih v gospodarstvu, ker se sicer ne bi mogli praktično priučiti za svoje delo. V takih primerih moramo postaviti večje varnostne zahteve, poskrbeti za boljše ukrepe in veliko odgovornost nadrejenih ter učiteljev.

Praktično ni poklicne škodljivosti, ki ne bi ogrozila mladoletnika bolj kot pa odraslega delavca. Mladolentnik teže prenaša neugodno toplotno okolje (predvsem nagle spremembe temperature zraka in toplotno sevanje), neustrezno razsvetljava, ropot in tresenje. Posebej škodljiv vpliv na mladoletnika ima ionizirajoče sevanje. Poklicne prašne bolezni dihal in poklicne nalezljive bolezni so ob istih pogojih tudi večja nevarnost za mladoletnika kot za odraslega. Nežna koža in pogoste pubertetne spremembe na koži so dejavniki, ki vplivajo na večje število poklicnih kožnih bolezni pri mladoletnikih.

Znano je pravilo, da je največ poškodb pri delu pri delavcih z najkrajšim delovnim stažem. V tem pravilu so žal zajete tudi pogoste obratne poškodbe mladoletnih delavcev in njihova velika resnost.

Mladolentni delavci se zgledujejo po odraslih. Na žalost na področju varstva pri delu pred obratnimi poškodbami in poklicnimi boleznimi dobijo pogosto v odraslih mnogo slabih vzgledov. K temu prispevajo predvsem pomanjkljivo varnostno vzgojo, nepoznavanje ali podcenjevanje škodljivosti in nevarnosti, neupoštevanje predpisov, opuščanje varnostnih ukrepov in sredstev, precenjevanje lastnih moči in podobno. Odrasli dajejo pogosto slabe vzgled mladoletnikom tudi s kajenjem, pitjem alkoholnih pijač, neustreznim koriščenjem prostega časa, predvsem s športnim neudejstvomjenj ali celo s ponočevanjem.

Mladolentni delavci so občutljivejši na možne pomanjkljivosti v prehrani, oziroma imajo večje ali drugačne prehranske potrebe. Poleg kalorij za učenje, delo in športno udeleževanje potrebujejo dvakrat več beljakovin kot odrasli ter več nekaterih vitaminov in mineralov. Žal so živila, ki so za mladoletnika najbolj ustrezna, tudi najdražja in premalo zastopana v dopolnilnih obrokih, ki jih nudi organizacija združenega dela ali šola. Zaželeno bi bilo, če bi organizacije združenega dela nudila še „specifično dopolnilo“ k mladoletnikovem obroku predvsem dopolnilo v obliki mleka ali sadja. To dopolnilo bi mladoletnik potreboval čimprej zjutraj, morda celo takoj ob pričetku delovnega časa in ob koncu delovnega časa, ker je tudi med mladino že zelo razširjena razvada, da ne zajtrkuje in ker imajo tudi mladoletniki veliko povprečno oddaljenost do doma in zato pozno kosijo. Mleko kot dopolnilni obrok mladoletnika ima tudi velik psihološki in vzgojni pomen – med zvestimi „pivci mleka“ je manj kadilcev in rednih potrošnikov alkohola.

Pri dejansko pravilni zaposlitvi mladoletnikov je njihov delovni in učni uspeh dober, a njihov razvoj neoviran. Zato moramo mladoletniku praktično zagotoviti to dejansko pravilno zaposlitev s tehnološkimi, organizacijskimi, pravnimi, socialnimi, psihološkimi, zdravstvenimi in vzgojnimi varnostnimi ukrepi pri delu.

dr. Mario Kocijančič

Čudež sposobnosti in pridnosti

„Če je v povojni Jugoslaviji kje kak čudež sposobnosti in pridnosti našega človeka, potem je tovarna Iskra nedvomno med največjimi“, je z datumom 13. decembra 1957 zapisal v spominsko knjigo gostov tovarne Iskra v Kranju takratni dekan Fakultete za elektrotehniko in strojništvo v Ljubljani prof. dr. inž. France Avčin.

Mnogi obiskovalci Iskre so pred njim in za njim zapisali podobno. Knjiga, v katero posamezni ugledni gostje, državne delegacije ali sindikalne skupine vpisujejo svoje vtise, ni samo dragocena kronika živahnega mednarodnega križa v naši deželi, ampak odraz resničnega navdušenja nekaterih obiskovalcev nad delovnim kolektivom, tehnično ureditvijo tovarne, kakovostjo izdelkov in prisrčnim sprejemom. So podjetja po svetu, ki imajo eno ali drugo vrednoto, toda težko je najti delovno skupnost, ki bi jo označevale tako tehnično poslovno, kot tudi splošne človeške vrednote. Iskra, kot dokazujejo ti bežni zapiski in glasovi ljudi z vseh vetrov in vseh koncev sveta, to očitno je. Kaj ne bi torej tudi mi sami še in še prelistavali te knjige pohval, ki so nam lahko samo vzpodbuda za nadaljnje poglobljanje dela, kakovosti in tovariških odnosov.

Razumljivo je, da v tej debeli knjigi s še prav posebnim ponosom čuvajo podpisa „J. B. Tito“, ki pričata o dveh obiskih predsednika republike v Iskrinem kolektivu: 11. aprila 1955 in 1974. Predsednik Tito se je obakrat, zelo zadovoljen, dalj časa zadržal v Iskri ter se, posebej ob priložnosti svojega drugega obiska 1974 temeljito pogovoril o dotedanjem in bodočem delu kolektiva. „Zelo sem impresioniran nad visoko tehnološko usposobljenostjo te tovarne... Želim delovnemu kolektivu še veliko uspehov tudi v bodočem ustvarjalnem delu“, je zapisal lastnoročno po končanem obisku leta 1974.

Tudi podpise in dobre želje drugih jugoslovanskih in slovenskih političnih voditeljev lahko zasledimo v knjigi že zelo zgodaj, na primer Edvarda Kardelja, Borisa Kraigherja, Peka Dapčevića, Mitje Ribičiča, Franceta Popita in drugih. Seveda pa so se vpisovali zlasti tuji gostje. Neki angleški gost je tako že leta 1955 preroško sibil: „Vaša proizvodnja predstavlja velikana elektronične industrije mlade Jugoslavije.“ Toda, kot tega podpisa ni moč razbrati, tako smo ostali tudi sicer pri pregledovanju zajetne knjige vtisov pogosto pred zaprtimi vrati, kajti številni rokopisi in podpisi so popolnoma nečitljivi, oziroma so zapisani s črkopisi, ki jih običajni zemljani težko razvozljajo: v arabščini, kitajščini, japonsščini, burmanščini, kambodščini, nepalsščini itd. ... Kot nujna pobuda za prihodnje se torej vsiljuje misel, da je treba vselej takoj ob vpisu – zlasti, ker običajno besedilo vzporedno pretolmačijo ustno – zabeležiti v knjigo ali prilogo tudi prevod in čitljivo ime gosta.

No, morda je, računajoč na vse jezikovne težave sodobnega Babilona in hkrati na večnost latinščine, neki tuji obiskovalec oziroma občudovalec Iskre že leta 1955 narisal emblem Iskre, petokrako iskrivo zvezdo, zraven pa „vklesal“: „In hoc signo vices Jugoslavia!“, to je: „V tem znamenju boš zmagala, Jugoslavija!“

Seveda smo se pa včasih tudi do skrivnosti Daljnega Vzhoda dokopali, še posebej, kadar so se predstavniki delegacij le izrazili v bolj mednarodnih jezikih, predvsem v angleščini in francoščini. „Obisk te tovarne je naredil na nas globok vtis in nas je razveselil“, je zapisal 31. junija 1955 v knjigo šef burmanske vojaške delegacije. „Obisk je poleg tega na nas deloval vzgojno, saj smo spoznali, da se lahko tudi mala dežela hitro industrializira, če je za to odločena.“

„Felicitemos a los camaradas dirigentes y trabajadores...“ „Čestitamo tovarišem voditeljem in delavcem...“ je ugotovil v španščini generalni sekretar ljudske socialistične stranke leta 1955 še kolikor toliko demokratičnega Čila, ki je danes pod peto vojaške hunte. „Čestitamo še posebej za sijajno organiziranost in vzpodbudni duh, ki preveva to tovarno.“

Ze samo strani v spominski knjigi Iskre potrjujejo to, za kar se je sicer socialistična, neuvrščena Jugoslavija odločila, kajti v knjigi se drug za drugim, v prijaznem sožitju vrstijo podpisi ljudi z Vzhoda in Zahoda, še posebej pa iz takomenovanega Tretjega sveta dežel v razvoju, za katere je postala industrija Iskra v nekem smislu sodobna tehnološka Mekka. Pov-

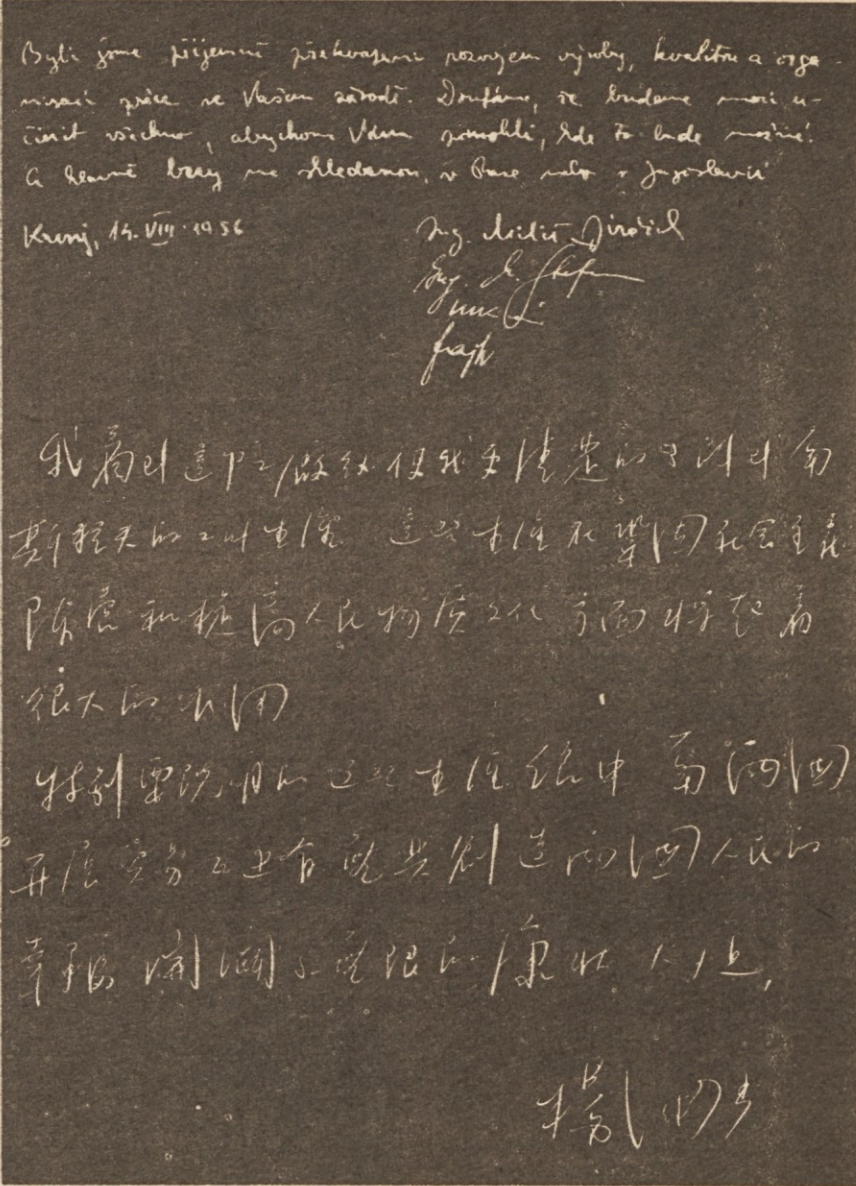
Kako širok krog ljudi se zanima za Iskro in njeno dejavnost, lahko razberemo že iz spominske knjige vtisov, kjer so vpisani ne samo gostje najrazličnejših narodnosti od Nemcev in Italijanov do Kenijcev, Ugandcev, Indonezijcev, Indijcev Madagaskarcev itd., ampak tudi domačini najrazličnejših strok. Med drugim se je tako, leta 1957 vpisala tudi delegacija Carinarnice iz Ljubljane in poudarila, da „so taki obiski zelo koristni, saj seznanjajo naše uslužbence s procesom proizvodnje v Iskri...“ Hkrati pa je tudi znamenje neskaljenega tovarištva, da so Iskro, zelo pristržno sprejeti, obiskovali sorodni kolektivi iz sorodnih, se pravi poslovno konkurenčnih industrij. „Zahvaljujemo se vam za res tovariški sprejem“, so potrdili s svojimi podpisi udeleženci izleta tovarne elektronskih naprav Nikola Tesla iz Zagreba. „Bratstvo in enotnost so še in še poudarjali udeleženci vojaškega pohoda „Bratstva in enotnosti“, med njimi nekdanji partizanski komandant Daki in drugi narodni heroji.

In kot so bili člani delegacije tržaških komunistov svoje vtise zapisali v italijanščini, vzradoščeni nad dosežki Iskre kot internacionalni predstavniki delavskega razreda, tako je 17. septembra 1959 direktor ameriške trgovinske misije James Owen v svoji pohvali naglasil, da „Iskro lahko primerjamo z najboljšim, kar imamo na podobnem področju v Ameriki“. Predsednik kamboške vlade pa je gledal na rast Iskre z vidika prijateljstva neuvrščenih dežel: „Vaši uspehi so važen prispevek k krepitvi prijateljstva med narodi naših dežel!“ Podobne izjave so zapisali tudi drugi gostje iz neuvrščenih dežel, kot iz Egipta, Alžirije, Indonezije, Gane...! „Ponosni smo na Vaše delo“, so odmevali v svojem zapisu 6. junija 1956 poslanci parlamenta iz daljne Bolivije v Latinski Ameriki!

Sovjetski maršal P. Malinovski, vojni minister Sovjetske zveze je „delavcem Iskre in delovnim ljudem Jugoslavije zaželel veliko novih uspehov.“ Še prav posebej pa se je v spominski knjigi raznežil pokojni predsednik NDR, stari revolucionar Walter Ulbricht, ki pa v že rahlo tresoči pisavi ni mogel zatajiti niti let, niti profesorstva: „Ko vam čestitam k dosedanjim uspehom hkrati izražam željo, da bi prišlo v prihodnje do plodnih stikov med Iskro in ustreznimi dejavniki v NDR.“ Dejansko je bil že v tem zapisu zametek poznejše široko razvejane kooperacije med Iskro in NDR.

Črni predsednik afriške republike Kamerun El Hajd Alihdjo je bil še bolj vznemelen: „Ta tovarna je eden izmed simbolov napredka in razvoja Jugoslavije.“

Predstavniki UNESCO. Mednarodnega urada OZN za delo, člani raznih skupin za mednarodno tehnično pomoč so po ogledu Iskre izrekli laskave

ocene, a bilo bi preveč, če bi se zadrževali na vseh primerih. Delegacija pobratenega angleškega mesta Oldhama je vsekakor, skoraj bi rekli z zaupanjem v varno pokrito menico, zapisala: „Osnove za naše sodelovanje dobre volje so se s tem samo še bolj utrdile...“ Tudi za zbiralce avtogramov bi bil morda zanimiv avtoqram vselej elegantnega poljskega maršala, arhitekta Marijana Sychalskega, ki je Iskro obiskal kot vojni minister Poljske. Da pa ima Iskra vzporedno z važnostjo za vojaško opremo – svojo, proizvodnjo še posebej namenjeno telekomunikacijam nasploh, so izpričali v knjigi vpisi številnih delegacij PTT tja do ministrskih obiskov. Drug za drugim sta torej vpisala svoje ugodne vtise iz Iskre minister za PTT Nemške demokratske republike Rudolf Schultz in minister za PTT Bolgarije Stojan Tončev.

S tem smo pa pri pregledovanju vtisov prešli tudi že v leto 1970. Med drugimi visokimi tujimi gosti se je tu vpisal v knjigo tudi predsednik turške vlade Sulejman Demirel. Toda za radovedneže in radovednice je bil v poznejšem razdobju – bilo je 30. maja 1973 – še posebej privlačen obisk iranskega šaha Reza Pahlavija in njegove lepe žene Farah Diba. „Bil je izredno zanimiv in posrečen obisk“, je med drugim zapisal šah. „Velik vtis je naredilo name marljivo delo in planiranje, ki omogoča, da je ta velika tovarna na ravni tehnološkega napredka našega časa.“

Dejansko so se čestitke domačih in tujih obiskovalcev med seboj dopolnjevale. „Obisk pri vas je name v resnici napravil velik vtis“, je zapisal sam podpredsednik ZAR. Predsednik CK ZKS France Popit pa je po svoji strani zabeležil: „Čestitam delovnemu kolektivu Iskre k uspehom, ki so jih dosegli na področju tehnologije ter socialističnih samoupravnih odnosov...“ Predsednik izvršnega sveta Skupščine SRS Andrej Marinc je po ogledu Iskre februarja 1973 dodal: „Čestitam delavcem Iskre za dosežanje uspehe in jasno dolgoročno usmeritev, ki odpira vašim delavcem in celotni družbi ugodne perspektive ob sočasnem razvijanju samoupravnih odnosov...“

Če je taka sodobna industrija v vselej ljudem v domovini, je pa seveda še toliko bolj v ponos bratom, ki so za mejo in ki jim je v oporo vse kar uveljavlja slovensko bivanje na enakovredni osnovi. „Slovenci smo sicer majhen narod, toda tudi v svetu tehnične proizvodnje nekaj pomenimo“, so se po obisku v Kranju z zapisom oddolžili člani Slovenske prosvetne zveze iz Celovca v Avstriji.

Jasno, raznim voditeljem delavskih gibanj v svetu je bil obisk v Iskri hkrati tudi priložnost za razgovore o delavskem samoupravljanju, prelomnem pojavu v zgodovini svetovnega delavskega gibanja, mimo katerega nihče ne more, pa če ga sicer sprejema ali ne. Tudi delegacija francoske Komunistične partije se je dalj časa zadržala v

Iskri. Generalni sekretar CK KPF Georges Marchais je v knjigo vpisal: „Po zanimivih razgovorih in obisku v tovarni Iskra želimo veliko uspehov skupnosti delavcev, uslužbencev, inženirjev in tehnikov pri njihovem ekonomskem in socialnem razvoju.“

V Severni Koreji so res bolj pristaši centraliziranega in diriganega socializma, vendar so tovarno Iskra obiskali z vsestranskim dobrohotnim zanimanjem in željo, da bi se česa naučili. Vsekakor je delegacija delavske partije Koreje v knjigo zapisala: „Z velikim zanimanjem smo si ogledali tovarno Iskra, ki je res sodoben industrijski obrat. Čestitamo vam k velikim rezultatom, ki ste jih dosegli in vam iz vsega srca želimo še večjih uspehov v boju za dosledno izvajanje sklepov ZKJ!“

Ko so obiskale Iskro 8. marca 1975, na dan žena, nekdanje borke, nosilke Spomenice 1941 iz Kranja, so se pogovorile z mladimi delavkami o njihovem delu in obudile spomine na svojo borbo. Vse, kar je, je člen, ki se s členom povezuje.

Da, tudi v soseski. Delegacija pokrajine Julijske Krajine – Furlanije je bila letos naravnost presenečena, ko je ob razgovoru o sodelovanju s SR Slovenijo naletela pri nas na tako mednarodno pomemben industrijski objekt. Koristi iz tega sodelovanja se odražajo nedvomno tudi na splošni ravni veljave boljših in bolj demokratičnih vzajemnih odnosov na meji in še posebej v odnosu do slovenske narodnostne skupnosti v Italiji. Vse, kar je, se med seboj povezuje. V časih je gospodarska moč še kako važen dejavnik v političnih razgovorih in iskanju vzajemnih ravnovesij.

Očitno je postala prav naša Iskra eden tistih objektov, ki ga tudi naše politično vodstvo rado pokaže tujcem in ki večkrat pomaga pri odločitvah v gospodarskih pogajanjih. S sosednjo SR Romunijo, s katero smo sicer politično sodelovanje razvili do najvišje možne stopnje, gospodarska menjava ni in ni šla naprej. Zlasti slovensko gospodarstvo je v tem sorazmerno zastalo za svojimi možnostmi. Prišel je torej na obisk podpredsednik romunske vlade zadolžen za gospodarstvo, Gheorghe Oprea in se v Iskri navdušil za sodelovanje, do take mere, da je posebej pustil v Kranju enega svojih resornih sodelavcev, ki je perfekcionar dogovore z ustreznimi strokovnjaki Iskre, sam pa je zapisal: „Iskra je pomemben objekt gospodarstva SR Slovenije. Visoko cenimo njeno tehniško ravnen in njene dosežke v tehnologiji. Želimo, da bi navezali čimprej stike tudi z romunskimi ustanovami, zaradi vzajemnega sodelovanja!“

Naša knjiga ostaja odprta tudi za naprej, tako kot mi, pripravljena na vzajemno sodelovanje.

Mara Ovsenik

Kako bomo dopustovali

Nekaj delavcev v Sežani in Elektromotorjih v Železnikih smo vprašali kako in kje bodo letovali. Odgovori sicer niso ne vem kakšna senzacija, povedo pa marsikaj.

MARUŠA LOTRIČ, Elektromotorji Železniki: Nisem se še čisto odločila, če bomo šli kam na letovanje. Letos poleti bomo popravljali stanovanje, potem se pa ve, da bo vse prekratko: čas in finance. Če pa bom že šla, bi šla najrajši na morje. Seveda bo delo z otroki, vendar ob večerih bi z možem šla na ples in se sprostita od vsakdanjih skrbi.

Idealno bi bilo, da bi imel človek čas in denar in se duševno in telesno odpočil v komodnem hotelu. Ogladal bi si kopicu znamenitosti – pa to je le ideal.

Sicer pa vemo, da večina delavcev sploh ne gre na dopust v pravem pomenu besede. Mnogo se jih ubada z gradnjami, s kmetijo in popoldanskim zaslužkom. Mnogi pa tudi finančno ne zmorejo z družino poštenega letovanja. Žal...

DAVORIN JERICIO, Sprejemniki Sežana: Na Dugi otok bom šel na dopust. Že lani sem letoval tam doli. Všeč mi je vzdušje, mir in počiva se, da je veselje. Pohvalno je tudi to, da so v Iskrinih domovih dostopne cene za vsakogar. Tako je res omogočen pošten oddih najpotrebnejšim. Kadar ne bom ravno čofotal po vodi, ali lenaril v senci, bom rad odigral kako partijo šaha, ali pa balina, kar vsi Primorci radi počnemo, če je čas.

Idealen dopust bi bila kombinacija – nekaj časa v planinah, nekaj časa pa ob morju. Tako bi se človek naužil lepote, zraka, sonca in miru. To bi bil ideal...

CERVINIA – BREITHORN – MATTERHORN

Planinska sekcija ISKRA Elektromehanika Kranj bo organizirala od 17. do 24. julija 1976 planinski vzpon na Breithorn in Matterhorn. Za varnost bodo skrbeli izkušeni vodniki – alpinisti matičnega PD Kranj. Kandidati bodo morali opraviti več poizkusnih vzponov v domačih gorah predvsem zaradi pridobivanja kondicije in ugotavljanja sposobnosti posameznikov. O vseh podrobnostih bodo prijavitelci seznanjeni na naknadno sklicanih sestankih.

Informativne prijave sprejema tov. Olga Pajk, tajništvo ERO, tel. 2822 do petka, 28. maja.

Odbor Planinske sekcije ISKRA – Elektromehanika

PLANINSKI IZLET NA NANOS

Planinsko društvo Iskre bo organiziralo v soboto 29. maja 1976 planinski izlet na Nanos.

Izlet priporočamo planincem, ki delajo slovensko planinsko transverzalo št. 1, saj dobijo na turi 2 žiga. Odhod bo ob 6.30 z glavne avtobusne postaje v Ljubljani z rednim avtobusom do Vipave, ki bo naše izhodišče. Odtod bomo krenili po „gradiški turi“ (čudovit razgled na Zgornjo Vipavsko dolino) do Zavetišča pri Abramcu (žig), nato po nanoški planoti do Vojkove kočice na Pleši (žig). V Ra zdrto se bomo spustili po še bolj razgledni (na Pivko in Kras) „strni poti“. V Ljubljano bomo odšli z rednim avtobusom iz Razdrtega ob 17. uri. Tura je primerna za vse, hoje je za 6 ur. Izkušeni planinci brez vrtoglavice se lahko poskusijo na odlično varovani Furlanovi plezalni poti na „gradiški turi“. Celotnega vzpona je skoraj 1200 m, spusta pa le 700 m.

Izlet bo vodil Niko Guid.

Prijave sprejema: Planinsko društvo Iskra, Prešernova 27, Ljubljana, do 26. maja 1976 s prispevkom 25.00 din.

Šesti planinski tabor na Gorjuši

Pri Jamarskem domu na Gorjuši pri Domžalah je bil minulo nedeljo 6. planinski tabor. Čudovita okolica in lepo vreme sta nanj privabila več kot tri tisoč planincev, jamarjev in tabornikov iz Ljubljane, Domžal in okolice. Prireditev, ki sta jo organizirala medobčinski odbor planinskih društev in planinsko društvo Domžale, je bila posvečena 35-letnici vstaje, stoletnici rojstva Ivana Čankarja in mesecu mladosti.

Slovesnosti so se med drugimi udeležili član sveta federacije Viktor Avbelj, član predsedstva SR Slovenije Tone Bole, predsednik planinske zveze Slovenije Miha Potočnik, osrednji govor pa je imel sekretar komiteja ljubljanske mestne konference ZK Vinko Hafner. Spregovoril je zlasti o pomenu in družbeni vlogi planinstva ter med drugim poudaril, da je treba z vsemi silami – družbenopolitično in gmotno – podpreti dejavnost planinskih društev.

V bogatem kulturnem programu so sodelovali: domžalska godba na pihala, moški pevski zbor iz Domžal in Radomelj ter mengeški folklorni ansambel.

Organizatorji šestega planinskega tabora na Gorjuši so se izredno potrudili, da bi prireditev kar najbolj uspela. Nekaj manj sreče pa so imeli s številnimi sejmarji, ki so skušali na svojih stojnicah vnovčiti vse – od tisočev in tisočev značk, do cerkvenih križcev in hogcev. Marsikateri udeležencem je imel žal občutek, da je prav zaradi teh sejmarjev prišel na sejem kiča, ne pa na planinski tabor.

L. D.

Pomladni vzpon in spust z visokih gora

Spust s smučmi z visokih, zasneženih gora v že ozelenelo dolino je nepozabno doživetje. Tumega smučarja vedno znova zavablja, čeprav ob vzponu trdno sklene, da nikoli več. Tudi sam sem se že nekajkrat dokončno odločil, da je garanje le prehudo. Toda tisto vijuganje po še nedotaknjenih snežnih strminah me znova razoroži.

Naporen je bil triglavski turni smuk, a nepozaben bo ostal spust z Grosswenedigetja. Prav tako udeleženci, ki so s seboj nosili le dereze in krplje, težav zlahka ne bodo pozabili. Tudi naš izkušeni in neumorni Brane si je vodniško kvaliteto obogatil s tako zbrano heterogeno skupino. S skromnim in tihim tovarišem, kakršen je on, je prijetno hoditi v gore.

Seveda pa je ves čar v belih, s soncem obsijanih gorah, s kristalno čistim razgledom tja daleč v daljave. In vsakdo, ki zahaja gor vse štiri letne čase, dobro ve, da so prav v tem spomladanskem obdobju najlepše, a ne brez nevarnosti.

L. P.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi mojega dragega moža

IVANA COTIČA

se najtopleje zahvaljujem za podarjene vence in cvetje, za vso pomoč in poslovilne besede ter izraze sožalja. Hvala vsem, ki ste ga spremili do njegovega zadnjega doma

žalujoča žena Terezija z družino

ISKRA – glasilo delovnega kolektiva ZP Iskra, industrije za elektroniko, telekomunikacije, elektromehaniko, avtomatiko in elemente, Kranj – Urejuje uredniški odbor – Glavni urednik: Bogo Mohor, v. d. odgovornega urednika Janez Šilc – Izhaja tedensko – Rokopisov ne vračamo – Naslov: Ljubljana, Prešernova 27, telefon 24-905, int. 48 – Tisk: Časopišno-tiskarsko podjetje PRAVICA-DNEVNIK, Ljubljana.

Po mnenju sekretariata za informacije SRS je glasilo oproščeno plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

Brez florentinskega slamnika

PRVOMAJSKI POTEPI

Florentinskega slamnika tokrat ni bilo. Do Firenc v kratkem prvomajskem izletu sploh nismo prišli. Na poti do tja so nam namreč v sicer romantični Veroni črnosrajčniki tik pred staroslavno Areno pobalinsko razbili steklo na avtomobilu.

Neofašizem v Italiji očitno spet dviguje glavo in razni avanturistični izpadi to dokazujejo. Stvar z našim avtomobilom je bila seveda malenkostna, je pa za ozračje vendar značilna. V ostalem je preplašeni hotelski portir, ki nas je prihitel obvestiti, pripovedoval, da so baje že prej nekoč tudi neki drugi jugoslovanski turisti imeli s svojimi avtomobili na njihovem parkirišču težave.

Na Verono, prelepo mesto z mnogimi umetninami in častiljivimi palačami, ki pa še posebej slovi kot mesto zaljubljenec, Romena in Julije, je tokrat padla torej senca. V takem položaju, zlasti, če ti tudi mehanik, ki je mimogrede povedano neverjetno slun, pozneje ne uspe pravilno vložiti avtomobilskega stekla, te romantika mine. Kljub temu je Verona sama, nekriva, kot da se ni ničesar zgodilo, še vedno v vsej svoji privlačnosti ležala pod zelenimi razgibanimi griči vinorodne okolice, iztegnjena ob zavutih rokavih Adize, z mostovi in trdnjanskim stolpičastim zidom na obrežju. Od ogromnih, počrnelih kvadrov rimske Arene iz 1. stolerja, na katero so Italijani zelo ponosni in v kateri prirejajo tudi slovite poletne festivale operne glasbe, smo se hitro poslovili. Po velikosti veronska Arena zaostaja za puljsko, je pa bolj ohranjena, sicer pa so vnašale ne izmere: 153 metrov v dolžino, 130 metrov po širini in okrog 30 metrov v višino.

Drugo središče Verone je vsekakor srednjeveški trg Erbe, s starim stebrom, vodnjakom in dekoriranimi palačami ob straneh, kjer so živopisane strehe stojnic s sadjem in zelenjavo vnašale v zgodovinsko okolje nekaj veselega in vsakdanjega. Samo nekaj korakov dalje, v ulici Capelo smo skozi obokana vrata stopili na dvorišče nekdanje palače Capuletove z Julijanim balkonom. Je bil res, to nekoč balkon, pod katerim je vasoval Romeo? Legenda tako pravi in turizem že zaradi prometa to resnico terja; kaj bi potemtakem dvomili. A čeprav je nedvomno vsaj ljubezen bila resnica, so Julijo pokopali v kripti majhnega samostana na drugem koncu Verone, onstran obzidja, kjer je sicer okrog bencinskih črpalk zaudarjalo od izpušnih plinov grmečih motociklov in avtomobilov. Brez žalosti za Julijo so mladi parčki pred vrati veselo čebljali s turističnim paznikom, ki je za drseče lire prodajal vstopnice za romanje na Julijin grob.

Podali smo se po cesti proti Mantovi, ne da bi prestregli Romena, ampak, da bi si v tamkajšnji

zeleni pokrajini ob lokalni cesti okrog Ceree ogledali znano industrijo na videz sicer antičnega pohištva. V skoraj sleherni hiši so se vrstile prodajne razstave starih kredenc in stojal, izrezljanih angelčkov, ur in stilnih sklednikov.

Pa vendar, tudi tu te spoznanje, da gre za nekaj, kar ni pristno, kar je samo komercialno, iztrga iz lepe domišljije Kaže, da jeta industrijska obrt za ljudi teh krajev še edina gospodarska zaposlitev in rešitev, kajti vozili smo se tudi skozi kraje Padske nižine, ki so bili že skoraj izumrli, prazni.

Zato pa je bil toliko večji živzav v veleturističnih Benetkah! Pravzaprav smo ljudje nenavadni: na svetu je veliko mest na suhem in je veliko morja, kjer mest ni. Ko pa se ti vsede neko mesto takorekoč na morje, nas to vabljivo pritegne in turizem na ta račun še in še obira denarce. Gotovo je to mesto čudovito, mikavno so vožnje po kanalih zraven Zlate palače in drugih dvorcev, ki ždiyo na trhtečih kolih, in golobi na prostranem Markovem trgu znajo skoraj na povelje fotografov jesti iz roke.

Toda pri vsej lepoti, panorami barv in oblik, pa tudi sredi gneče turistov iz vsega sveta, ki pritiskajo na svoje fotoaparate, ti nenadoma postane dolgčas. Vse skupaj se ti zazdi velikanski kič in skoraj, da si spet zaželiš v preprosto naravo, v preprosta, pristna mesta. A kaj, že v naslednjem trenutku te val turističnih gostov, ki sledijo žlobudračemu vodiču, ponese pod most vzdihljajev zraven Doževopalače, in hkrati z množico spoznaš, da turisti najbolj veselo uživajo prav pod mostom vzdihljajev. Kako tudi ne bi, saj so vse to bili zdihljaji drugih!

Po naključju nas je pot zanesla pred vrnitvijo še proti Vidmu v Furlaniji. Starinsko, resnobno univerzo imajo tam, – poleg novih četrti – pa prikupno domačo arhitekturo z značilnimi arkadami po ulicah. Večina videmskih trgovin je res ob prehodih pod arkadami. Pa ne zaradi arkad, zaradi izbire blaga in zmernejših cen, se v zadnjem času Ljubljancanke, ki hodijo kupovat modne mušice preko meje, raje kot za Trst, odločajo za Videm. Zato je bilo tudi tokrat v Vidmu kar precej vozil z ljubljansko registracijo.

Celotno moderno mesto, ki se je po vojni menda razmahnilo bolj kot katerokoli drugi v Italiji, sploh daje videz sorazmerne blaginje in življenjskega ritma. Čeprav smo se tokrat ustavili samo bežno, smo dobili tudi mi ta vtis.

In vendar, ko smo zapuščali Videm na poti domov in ko smo zavili proti Karnskim Alpam in naši Kanalski dolini, nismo niti slutili, da se vozimo po ozemlju, ki bo samo nekaj dni zatem središče sedanjega hudega potresa.

Mara Ovsenik

IZPOSOJENO IZ PAVLIHE

– Plače imate pa v vašem podjetju kar lepe, gotovo imate visoko produktivnost.
– Zdaj ste nas pa našli! Produktivnost je naša šibka točka!